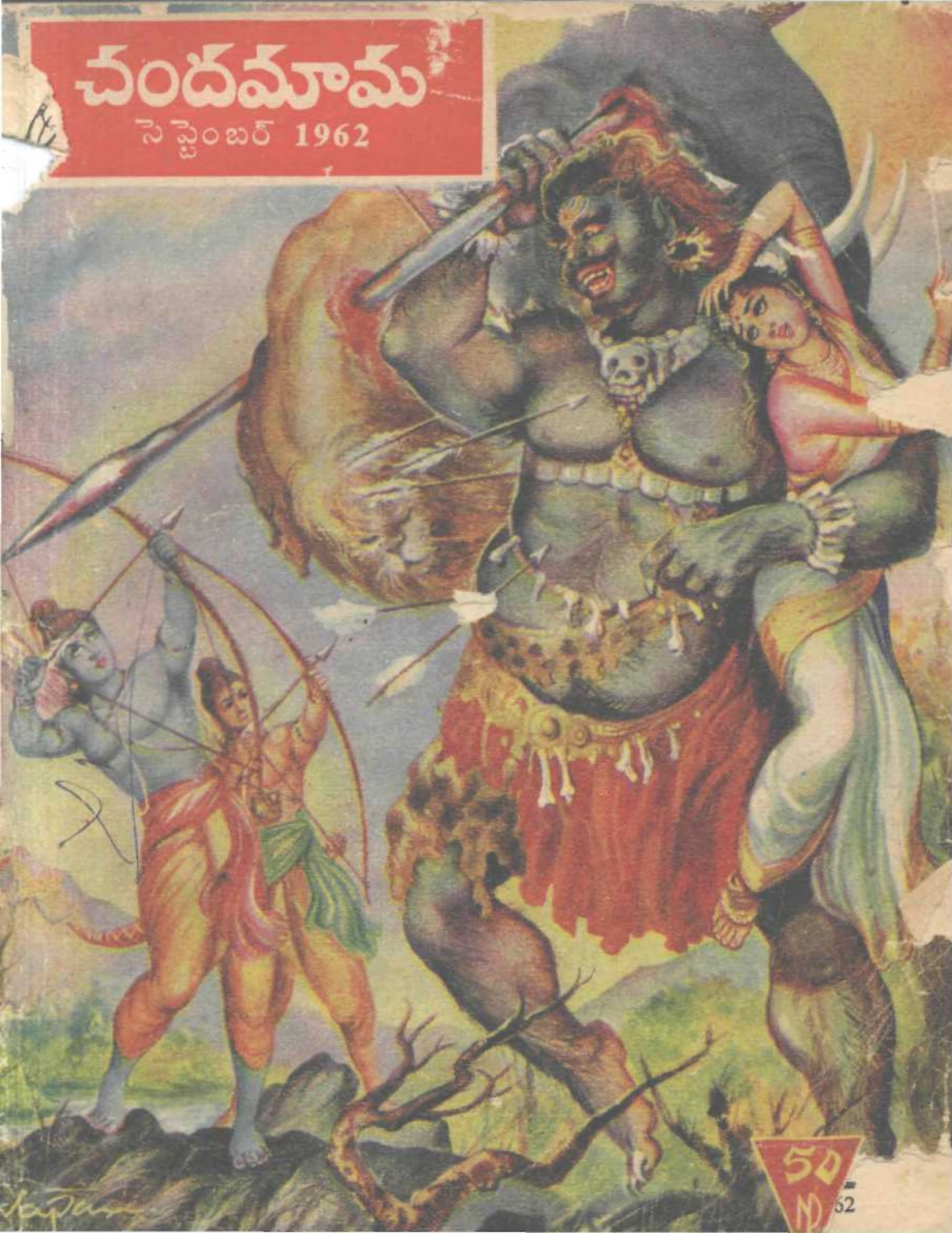

చందమామ

సెప్టెంబర్ 1962

Prasad Process

PRIVATE LIMITED,

CHANDAMAMA BUILDINGS, MADRAS - 26

.....Started in 1953 we have installed the latest types of Graphic Arts Machinery, employed the best Artists and Artisans who have been specially trained to execute the finest works for

**YOU
and
THE TRADE.....**

CALENDAR OR A CARTON..
POSTER OR A PACKAGE SLIP..
LABEL OR LETTER DESIGN..

**.....DONE SUPERBLY
IN MULTICOLOR**

Bombay Representing Office:

101, Pushpa Kunj, 16-A. Road, Church Gate, Bombay-1

PHONE: 243229

Bangalore Representative:

181, 6th cross Road, Gandhinagar, Bangalore - 9.

PHONE: 6555

బొత్తాములు - ఒకటి రు. 1/- కఫ్-బొత్తాములు జత రు. 2/-
 నెం. 203-జడ గజాలు - 21 సైజు జత రు. 14/40;

UMA. 718.

UMA. 535.

UMA. 1071.
UMA. 209.
UMA. 506.

UMA. 819.

JASMIN NECKLACE.
Rs. 25/-

UMA. 70512.

UMA. 37.

ధనము పొదుపు కొరకు

"ఉమా"

22. క్యారట బంగారు రేకు
 కవరింగు నగలనే కొనండి.

అనేక సంవత్సరములు
 మన్నికగా యుండును.

నెం. 705 / 2 జూకాలు - జత రు. 6/-;

నెం. 37 చెవిపోగులు జత రు. 2/-.

ఉమా గోల్డు కవరింగు వర్క్స్

H.O. ఉమా మహల్..మచిలీపట్టణము.ఇండియా

ప్రాప్రయిటర్: టి. వి. సుబ్బయ్య

మా విక్రయ శాలలు

90, చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు-1

శివాలయం వీధి, విజయవాడ

104, కామధేను బిల్డింగు, అవెన్యూ రోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు - వింతలు - విశేషాలు

భారత చరిత్ర - 12	...	2	సదుద్దేశం	...	33
కుమారసంభవము	...	5	అమాయకులుపట్టిస దొంగ		37
రాకాసిలోయ - 15	...	9	అన్నా - చెల్లెలు - 3	...	43
నాగమణి	...	17	రామాయణం	...	49
మణిమహత్యం	...	21	ప్రపంచపు వింతలు	...	57
తప్పిపోయిన పెళ్ళి	...	29	భారతం	...	64

ఇవి గాక ఫోటోశీర్షికల పోటీ, మరి ఎన్నో ఆకర్షణలు.

మార్క్సవాదం
సిస్టమ్

దురదలు, మొటిమలు, స్పృహకవు మచ్చలు,
కురువులు, గాయములు, పుండ్లు, మొ. వాటికి

కాకతీయకాలం నాటి "పాక" వల్లనూ వచ్చింది చెయ్యవచ్చు.

CS-2412-64

దక్షిణ ఇండియా ఆఫీసు : 5/149, బొద్వే, మద్రాసు-1.

మాయింటి చిన్న పిల్లలను నిలవచేసికొను అలవాటును అలవరచుకొన నీయుడు...

...వారుకూడ స్వంత పాస్ బుక్కు
లుండవలయునని సంబర పడుదురు —
ది బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్ లో,
ఒక్కొక్కరికి ఒక్కొక్కటి చొప్పున—సేవింగ్స్
బ్యాంక్ ఎక్స్‌చేంజ్‌ను ఏల ఆరంభింప
రాదు?...వారు బడులలో పరీక్షలు పాసయిన
దానికి, ఇంటిలో చిన్న చిన్న వస్తువులు చేసిన
దానికి, పుట్టిన రోజులకు, ఇతరములయిన
కానుకలకు—ధనరూపమయిన బహుమానముల
నొసంగుచు, వారు సంపాదించిన సొమ్మును
నిలువచేసికొనునట్లుగా వారికి మీరు
ప్రార్థనాపడుదురు.

ప్రత్యేక సౌకర్యము

■ సంవత్సరమునకు మీరు 100 చెక్కులు: ఎప్పుడు కావలసిన అప్పుడు,
ఎంతసౌమ్యనయిన, ముందుగా నోటీసీయ నక్కరలేకుండగనే తీసికొనవచ్చును—మతి,
మీరు నిలవయించిన ధనమునకు సంవత్సరమునకు 3% చక్రవృద్ధి వచ్చునుగదా.

ది బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్

టి. డి. కన్సారా, జనరల్ మేనేజర్

8/C/98 TL

తుషార్ వంటింట్లో వుంటే ఇంట్లో అంతా ఆరోగ్యమే

ఈనాడు కుటుంబంలోనివారి ఆరోగ్యం వారు తినే ఆహారం పై ఎక్కువగా ఆధారపడుతుందని వివేకి అయిన ప్రతి కలికి తెలుసు. వంట చేయుటకు సరైనది తుషార్ ఎ, డి, విటమినులతో ప్రశిద్ధి కెక్కిన వనస్పతి అని కూడా అమెకు తెలుసు.

తుషార్

ఎ, డి, విటమినులుగల వనస్పతి
తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్ లి., కర్నూలు

ASP/TI-8

సెప్టెంబరు

19

ప్రారంభం!

పద్మశ్రీ వారి

సిరిసంపదలు

నిర్మాత వి.పెంకటేశ్వర్లు.B.A + ప.పుల్లయ్య.B.A దర్శకుడు

అంధ్ర, సీరెడ్డి.. విజయ రిలేజ్... సైబాం, మైసూరు ఈస్టిండియా రిలేజ్..

TARAKA

ఆహార లోటువల్ల
మీరు నీరసించిపోతున్నారా?

అల్బో-సాంగ్ నేపించండి

దివ్యమైనది మరియు

సామాన్య పోషక ఆహారమును పొదుపుగాను
వైజ్ఞానికంగాను విలవరచును.

టీ, కాఫీ, పాలు, గంజి, పళ్ల రసం మొదలైనవాటితో కలిపితే
ప్రతిన రుచిగలది. అల్బో-సాంగ్, శిశువులకు, ఎదిగే పిల్ల
లకు, చంటి బిడ్డ - తల్లలకు, పెదకుసుపయోగించే వదివారికి,
పృథ్వులకు, విలపీనతకు, రక్తహీనతకు మరియు రోగ విముక్తు
లై కోలుకుంటున్న వారికి, దివ్య
మైనవిలవర్ధక ఆహారము.

పాదరంగాను, బిల్లుగాను
దొరుకు చున్నది.

జె. అండ్ జె. డి.పేన్
హైదరాబాద్

సెన్సేషనల్ విడుదల!

తాసల్ని పొడిక్క్స్ వారి...

నవ్వు - నేనా?

దర్శకత్వం: ఆమంచర్ల శేషగిరిరావు + మాటలు-పాటలు: ఆదిత్య + సంగీతం: K.V. మహదేవన్

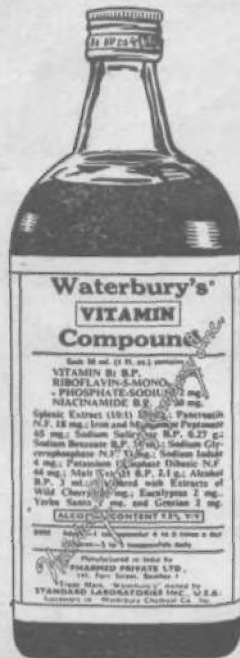
నిర్మాతలు:

S.భావనారాయణ
P.C.బాలకృష్ణరాజు

CHITRAKARTHA

వాటర్బరీస్ విటమిన్ కాంపౌండు

ఆరోగ్యానికి శక్తి

దీనిని ఎంచుకొనడానికిగల నాలుగు కారణాలు...

1. సంవత్సరమంతా, అన్ని ఋతువులలోను, వాతావరణాలలోను, పిల్లలకు, పెద్దలకు అనందదాయకమైన, రుచికరమైన టానిక్.
2. రక్తాన్ని బలపరుస్తుంది, నరాలకు శక్తులను నిస్తుంది.
3. అకలి పుట్టించడానికి, జబ్బునుంచి తేరుకొనేవారికి ఇది మంచిది. అహార లోపాన్ని ఇది పూర్తి చేస్తుంది.
4. కోల్పోయిన అరోగ్యాన్ని తిరిగి పనుకూర్చుకొనేటందుకు ఇది సాటిలేనిది. అనారోగ్యం, అకలితోపం, అలసట, అవిజరోపం, ధౌతిక, మానసిక అలసట - వీటిని దూరం చేస్తుంది.

వాటర్బరీస్ విటమిన్ కాంపౌండు

వార్నర్ - లాంబర్ట్ ఫార్మాస్యూటికల్స్ కంపెనీ
(మిక బాధ్యతలతో యు.ఎస్.ఎ. లో స్థాపితము)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

బాల ప్రపంచంలో ఎల్లప్పుడూ
వినిపించే మాట న్యూట్రీన్

న్యూట్రీన్ కన్సెక్షనరీ కంపెనీ
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్,
చిత్తూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్.

పాఠశాల తల్లి

సెప్టెంబర్ 1962

“రాకానిలోయ” సీరియల్ చదివిన తరువాత కూడ మళ్ళీ మళ్ళీ చదవా లనిపిస్తుంది. “నిలబెట్టిన కాపురం,” “కృతాకృతుడు,” “వచ్చి మోసం,” “పుణ్యం, పాపం,” “అన్నా, చెల్లెలు” — ఈ కథలు నన్ను యెంతో ఆకర్షించినవి.

—వి. అనందరావు, హైదరాబాదు

రామాయణము చాలా అద్భుతంగా యున్నది. “అన్నా—చెల్లెలు” సీరియల్ కూడ చాలా బాగుగా ఉన్నది.

—బరాటం మిన్నారావు, గుడూరి

కథలు అన్నియును బాగున్నవి. “నిలబెట్టిన కాపురం” చాలా బాగుంది. “వచ్చి మోసం” కూడా బాగుంది. “కృతాకృతుడు” అంత బాగులేదు.

—కె. నారాయణమూర్తి, బరంపురం

శ్రీ వెంకటేశ్వరుని మహాత్మ్యం పల్ల ప్రతి నెల అద్భుత కథల మాసపత్రిక “చందమామ” చదువు అదృష్టము కల్గినది.

—ఎస్. సత్యనారాయణ, కవికల్లు

మా ఈ “చందమామ” వచ్చినతేదినే నిరుత్సాహమును, ఆతురతను పోగొట్టి అనంతమును కల్గించుతుంది.

—సి. జి. పాన్నంబరావు, హైదరాబాద్

ఉత్పల సత్యనారాయణాచార్యగారి “కుమార సంభవము” చాలా బావుంది. “రాకాసిలోయ” చందమామకు వన్నె తెచ్చినదనుట అతిశయోక్తి కాదు, రచయితలకు మా అభినందనములు.

—పువ్వాడ వెంకటేశ్వర్లు, కంకిపాటి రవింద్రనాథరాగూర్, బాపట్ల

“పచ్చిమోసం” అనే కథ ఏమి బాగాలేదు. మిగతా కథలన్నీ బాగున్నాయి. “స్నేహకులు” హాస్యం బావుంది.

—సి. వి. సుబ్బారాయలు, నెల్లూరు

“అన్నా—చెల్లెలు” సిరియల్ అమోమం.

—బి. లక్ష్మీదేవి, ఉయ్యూరు

“పచ్చిమోసం” చాలా అద్భుతంగా ఉంది. “నిలబెట్టిన కావరం” ఈ నెల “చందమామ”కు వన్నె తెచ్చింది.

—ఆర్. కె. క్రిష్ణమూర్తి, కుటాగుళ్ళ

అగస్త్య సంచిక మే మనుకోనంత అకర్లవీయంగా తయారై, ఉద్రూతలూగించే ఉత్తమ కథలతో సర్వాంగ సుందరీలాగా సింగారించుకొని మా చేతుల్లో వ్రాలింది. సంచిక ఇంత అందంగా తయారవ్వడానికి తోడ్పడిన రచయితలకు, చిత్ర కారులకు మా అభినందనాలు.

—ఆర్. వి. ప్రేమకుమారి,

ఆర్. వి. చిర్యలాబాయి, మద్రాసు

“రాకాసిలోయ”ను పాడిగిప్తారని వింటూనే నేను చాలా నంబోషించాను.

—ఎస్. వి. సుబ్బారెడ్డి, కోవెలకుంట్ల

గుండు భీమన్న గొప్పతనం సుళువుగా కనపడదు. అయినా వాడు గొప్ప గుణం కల్గిపోతేను. పరోపకారి పాపన్న అలాంటివాడుకాదు. చాలా గొప్పాడు. వీడి చేయిపట్టు పిల్ల ఏమి పుణ్యవంతురాలో కదా!

—చాగమ్మ, చేమలవాడపేట

ధాన్యపరిశ్రమ

బ్రాష్టి ఆమలా

కేశవర్ధక్ వైలం

ధాన్యపరిశ్రమ బియ్యం లిమిటెడ్ యాంక. బొంబే

విజయా వారి

గుండమ్మ కథ

శైలకుమార్ కె కామేశ్వరరావు, చిప్ల
నిర్మాతలు..... నాగిరెడ్డి ప్రభాకర్ వాణి

రోజూతెడిగే దుస్తులు

సన్లైట్ వల్ల

ఎంత తెలుపుకో ఎంత కాంతియో

స్నోగనుగాను, శుభ్రంగాను, మరియూ తెల్లగాను, కాంతిగాను,
పుంటవి. మీ బట్టలను పురికే సన్లైట్ గుణం ఆదే!
మీ బట్టలన్నిటినీ ఇంట్లో సన్లైట్ తో పుడుకోండి.

సన్లైట్ ఉత్తమ సురగనిచ్చే శుద్ధమైన నమ్మ

S. 32A-X29 TL

హిందూస్టాన్ రిపర్ట్ ఉత్పత్తి

తిరిగి స్కూలుకి...

బిన్నీ బట్టలతో
విశిష్టతకు మన్నికకు
పేరు పడ్డవి

కన్మెంట్ గుడ్

మృదుల మూలపాతాళము గొప్పది అందమైనది

క్రేప్

తెలుపు ప్యాస్ట్ రంగులతో చోళిలకు చొక్కాలకు

డ్రెస్సులు టన్నురులు

తెలుపు, రంగుల తేక వాటి - పిల్లల నిర్మలము

మీకు కావలసిన బిన్నీ
గుడ్లను కంప్రైజు చరలకే
ఈ ప్రైవేట్ లు గల బిన్నీ
వ్యాపారస్థులవద్దనే కొనండి.

బకింగ్ హామ్ & కర్మాటక్
కంపెనీ లిమిటెడ్
బిన్నీ & కంపెనీ (మద్రాసు)
లిమిటెడ్ వారికా

JWT-8C/5R/1860 *

చందమామ

నవంబరు సంచిక

దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక

- * ఎక్కువ పెజిలతో
- * అదనపు కథలతో
- * అశర్వవంతమైన రంగు రంగుల పాస్ పిత్రాలతో
- * ముచ్చట గలిగే ముఖ చిత్రంతో అత్యంత మనోహరంగా వెలువడుతున్నది.

★

వెల 75 న. పైసలు

★

ప్రకటనదార్లకు ఇది
మంచి తరుణం.

★

వివరములకు :

చందమామ పబ్లికేషన్స్,
పడవళని :: మదరాసు-26.

పెప్స్

లోక ప్రసిద్ధమైన

గొంతు

మరియు
గుండె

బిల్లలతో

రోమ్ము పడికెము

తృప్తిరంగా నివారించ బడినది గొంతు నొప్పి, రోమ్ము పడికెము తగులు, జలుబులు, గొంతు మరియు గుండె బిళ్లలైన పెప్స్ తృప్తిరంగా నివారణ యిగును. పెప్స్ను చిప్పరించి, నొప్పిని నివారింది క్రిములను నిర్మూరించే చక్కను జీవప్రకృతి... అందరికీ మనవర అవ్వడంను అస్సారించింది.

పెప్స్

గొంతు మరియు
గుండె బిల్లలు

మంచు వ్యాసాదు
అందరికీ తెలిసిన
దానము

సి. ఇ. ఫుల్ ఫార్ట్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లి.

FPY-56-TEL

సోలో ఏజెంట్లు :

దాదా & కంపెనీ

86, నైనియప్ప వాడుక పేట,

మదరాసు - 3

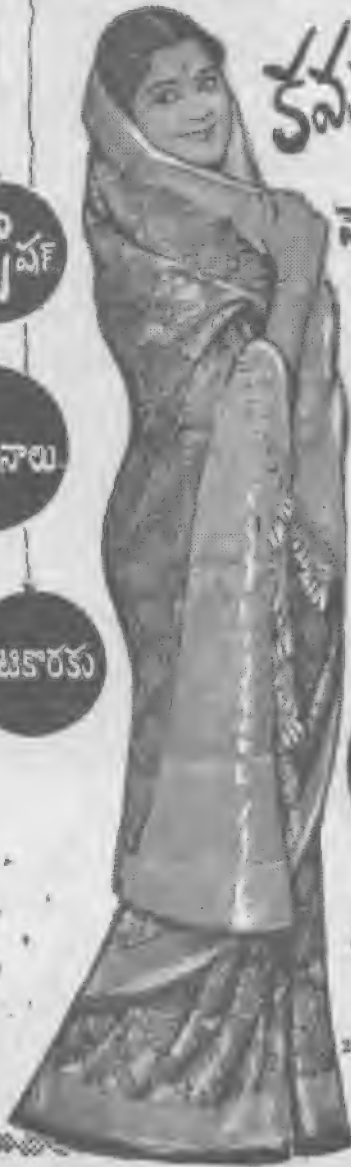
సినిమా
తారలు
మెచ్చిన

రేమి
పౌడర్

అంతరాష్ట్రీయ ఖ్యాతిగాంచిన భారతీయ స్వచ్ఛతార

కమలా లక్ష్మి

స్వచ్ఛతార

నమనాలు

వీటికారకు

మెట్రిక్కు హస్తమోసవి

నన్నెలు

నగంకక

శ్రీ వెంకటేశ్వర
సిల్క్ వీరలు

శ్రీ వెంకటేశ్వర
సిల్క్ వీరలు

ప్రసిద్ధిపొందిన కల్యాణం
బట్టలను వ్యాపకం

224/1, విక్టోరియా రోడ్, బెంగళూరు-2

తెలంగాణ - 500001
"HOOPRANDE"

చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్ర పాణి'

మనకు మరొక స్వాతంత్ర్య దినం వచ్చింది. ఆగస్టు 15 తో మన దేశం స్వతంత్రమై పదిహేనేళ్ళయింది.

ఆగస్టు మాసంలోనే మానవ చరిత్రలో మరొక అద్భుతమైన సంఘటన జరిగింది. సోవియెట్ రష్యా వారు ఇద్దరు గగన యాత్రికులను ఒకరోజు తేడాలో ఆకాశంలోకి పంపారు. ఈ ఇద్దరు గగన యాత్రికులూ ఆకాశంలో మూడు నాలుగు రోజులు ప్రయాణించి సురక్షితంగా భూమికి దిగి వచ్చారు. మానవులు చందమామ వద్దకు చేరటానికి జరిగే ప్రయత్నంలో ఇదొక ముందడుగు. మానవులు ఆకాశ నౌకలలో చంద్రుడి చుట్టూ తిరిగి భూమికి వచ్చి చేరటమూ, చంద్రుడి పైన దిగటమూ చూడబోతున్నాం.

సంపుటి : 31 సెప్టెంబర్ 1962 సంచిక : 3

15

భారత చరిత్ర

క్రీ. శ. 646-647 లో హర్షుడు పరమ పదించాడు. ఇతని మరణానంతరం మధ్య దేశంలో ఏర్పడిన ఆరాజకం, 836 లో మొదటి భోజుడనే ప్రతిహరరాజు పరిపాలన నాటి దాకా సాగింది. కన్యాకుబ్జం యొక్క ఘనతను కాపాడటానికి యశోవర్మలాటి రాజులు చేసిన ప్రయత్నాలు సాగలేదు. మధ్యప్రదేశం వెలవల ఉండే రాజు లందరి కళ్ళూ కన్యాకుబ్జంపైనే ఉండేవి. 10 వ శతాబ్దం దాకా ప్రతిహరులు కన్యాకుబ్జం ఘనతను కాపాడారు. చివరకు 1194 లో కన్యాకుబ్జం పతనమయింది.

హర్షుడికి కొడుకులున్నట్టు కనబడదు. అతని కుమార్తె వలభీ రాజైన ధృవభటుణ్ణి పెళ్ళాడింది. హర్షుడి అనంతరం హర్షుడి కీర్తి ప్రపత్తులను ఆశించిన వారిలో ధృవభటుడి కొడుకు ధీరసేనుడనేవాడు ఒకడు. ఇతను "పరమభట్టారక మహారాజాధిరాజ

పరమేశ్వర చక్రవర్తి" అనే బిరుదు ధరించాడు.

మధ్యదేశంలో (గంగా లోయ ఎగువ ప్రాంతంలో) ఆదిత్యసేను డనేవాడు 672లో శక్తిమంతుడై విరాజిల్లాడు. ఇతని తండ్రి మాధవగుప్తుడు హర్షుడితో సఖ్యం గలవాడు. ఆదిత్యసేనుడు రాజ్యానికి వస్తూనే అశ్వ మేధం చేశాడు. ఇతను మాల్య, మగధ దేశాలకు చెందిన గుప్తవంశ శాఖవాడు. ఇతను తన కాలపు ప్రసిద్ధ వంశాలన్నిటితోటి వియ్యాలు నెరపాడు. తన కుమార్తెను మౌఖరి వంశంవాడైన భోగవర్మకు ఇచ్చాడు.

ఆదిత్యసేనుడి తరువాత మగధలో దేవగుప్తుడు, విష్ణుగుప్తుడు, జీవితగుప్తుడు అనే వారు పరిపాలించారు. కాని 8 వ శతాబ్దం ఆరంభంలో మగధ గౌడుల పశమయింది. (పశ్చిమ, పశ్చిమోత్తర బెంగాలు ప్రాంతం గౌడదేశం. అక్కడివారు గౌడులు. తూర్పు,

మధ్య బెంగాలు ప్రాంతం వంగదేశం.) ఈ గోడులు మగధలో ఎంతో కాలం వెలిగే అవకాశం లేకుండా కన్యాకుబ్జం తిరిగి ఉబ్బలమయింది. చంద్రవంశం వాణ్ణి చెప్పకునే యశోవర్మ అనేవాడు తన కీర్తిని దిగంతాలకు వ్యాపింపజేశాడు. ఇతని గాథలు "గౌడవహు" అనే ప్రాకృత గ్రంథంలో వాక్పతిరాజు అనే కవి రచించాడు. యశోవర్మ హర్షుడి అడుగు బాడలలో నడిచాడు; గౌడరాజుపై దండెత్తి, అతణ్ణి యుద్ధంలో చంపాడు; వంగదేశాన్ని జయించి, ధక్షిణాభిముఖుడై సర్మదా తీరం దాకా వెళ్ళాడు. తరవాత రాజపుత్రస్థానపు విచారి, మీదుగా తన రాజధానికి వచ్చి చేరాడు. వాక్పతిరాజు అనేవాడూ, భవభూతి ఈ యశోవర్మ ఆస్థాన కవులు. హర్షుడిలాగే ఇతనుకూడా 731లో చీనాతో రాయబార సంబంధాలు ఏర్పాటు చేసుకున్నాడు. చివరకు యశోవర్మ లలితాదిత్యుడనే కాశ్మీరు రాజుతో యుద్ధం చేసి చనిపోయాడు.

కాశ్మీరులోయే అశోక, కనిష్క్, మిహిర కుల రాజుల సామ్రాజ్యంలో ఒక ప్రాంతంగా ఉండి, 7 వ శతాబ్దిలో ఒక ప్రముఖ రాజ్యంగా రూపొందింది. దుర్లభవర్తను డనేవాడు మూలపురుషుడుగా గల కార్కొట

వంశం వారు కాశ్మీరును ఏలారు. ఈ రాజ్యం చీనా చక్రవర్తికి లోబడి ఉండినట్లు కనబడుతుంది. దుర్లభవర్తనుడి మనమలు చంద్రాపిడుడూ, ముక్తాపీడ లలితాదిత్యుడూ అనేవారు చీనా చక్రవర్తి నుంచి కాశ్మీరు రాజ్యాధిపత్యం స్వీకరించారు. లలితాదిత్యుడు గొప్ప యోధుడు. ఇతను యశోవర్మను ఓడించటమేగాక టిబెటనులనూ, దర్దులనూ, తుర్కులనూ సింధు ప్రాంతంలో ఓడించి, గౌడరాజును వధించాడు. ఇతను కట్టించిన మార్తాండాలయం ప్రసిద్ధమైనది. జయాపీడవి నయాదిత్యు డనే వాడు లలితాదిత్యుడి మనమడు. తాతగారిలాగే

గోడ, కన్యాకుబ్జ రాజులను జయించాడు. ఇతని ఆస్థానంలో కీరస్వామి, ఉద్భటుడు, దామోదరగుప్త, వామణుడు మొదలైన పండితులుండేవారు. అయితే ఇతను ప్రజలను పన్నుల భారంతో పీడించి చాలా అవనిందకు గురి అయ్యాడు. 855 లో ఈ వంశం అంతరించి, ఉత్పల వంశంవారు కాశ్మీరానికి రాజులయ్యారు.

ఉత్పలవంశ మూలపురుషుడు అపంతి పర్మ నీటి పాడుదల సౌకర్యాలు విరివిగా చేశాడు. ఇతని కుమారుడు శంకరపర్మ కాశ్మీర రాజ్యాన్ని అనేక దిక్కుల విస్తరింప జేశాడు; కన్యాకుబ్జ రాజైన మొదటి భోజుడి తోనూ, ఉదభాండపుర (సింధు ప్రాంతం) రాజైన లల్లియపాహి తోనూ యుద్ధాలు చేశాడు. గుర్జీరుల నుంచి వంబాబులో కొంత ప్రాంతం లాక్కున్నాడు. ఇతను కూడా పన్నులతో ప్రజలను పీడించగా, ఇప్పటి హజారా జిల్లాలోని ఉరశగ్రామ పౌరులు

ఇతనిపై తిరగబడి చంపేశారు. కొంత కాలం పాటు అరాజకం చెలరేగిన పిమ్మట కాశ్మీర బ్రాహ్మణులు కృషిచేసి యశస్కరుడనే బ్రాహ్మణ్ణిరాజుగా చేశారు.

యశస్కరుడి సంతతి కొంతకాలం కాశ్మీరును పాలించిన మీదట పర్వగుప్తు డనే వాడు రాజయ్యాడు. పర్వగుప్తుడి కొడుకు రాజ్యానికి వచ్చాక అతని భార్య దిద్దా అనే ఆమె రాజ్యభారం తానే వహించింది. 1003 దాకా ఆమె రాజ్యం చేసి తరవాత తన కిరీటాన్ని సంగ్రామరాజు అనే వాడికి ఇచ్చింది. ఇతను లోహర వంశ స్థాపకుడు.

సంగ్రామరాజు కాలంలోనే ఘజ్నీ మహమ్మద్ ఉదభాండపుర రాజ్యంపై పడ్డాడు. కాశ్మీరం నుంచి సహాయం అందినప్పటికీ ఉదభాండపురం ఓడిపోయింది. కాశ్మీర రాజ్యం ఘజ్నీ మహమ్మద్ వాత పడక తప్పించుకున్నదే గాని అంతః కలహాలు దాన్ని కుంగదీశాయి.

కృష్ణార్జునసంభవము

ద్వితీయాశ్వాసము :

స్వాహసతి తోడ అగ్ని
వాహసమగు పాత్తెలును
ఎక్కి బయలుదేరినాడు,
హిమవంతము చేరినాడు,
ధవళగిరికి డక్షిణముగ
ప్రవహించెడు గంగానది
నీరెంతయు నిర్మలముగ
నిండి తోలుకులాడుచుండె!
ప్రక్కననే ఇసుక బయలు
బంగారపు పాలము వేలె
చూపుమేర కనిపించెను
సూర్యోదయ వేళయందు,
అలలదేలు గంగానది
జలముల మొలబడిగ దిగి,
ముక్కు మూసికొని జ్వలనుడు
ముహూర్తము మునిగినాడు.

క్షణములోన అచటి జలము
సలసలమని త్రాగిపోయె!
స్వాహసతి తత్తట పడి
స్నాన మావి ఒడ్డు చేరె,
అంతలోన, "అగ్నిహోత్ర!
అగు మాగు," మనుచు గంగ
స్త్రీ రూపముతో పరుగున
తీరమునకు వచ్చి నిలిచె!
ఆమె యుగ్రరూపము గని
అగ్నిహోత్రు డులుకుతోడ
శిరము వంచి నిలుచుండెను,
శిఖర్తునివలె నుండెను!
పటపటమని పండ్లు కొఱక
వలికె వపుడు గంగానది:
"అగ్నిహోత్ర! ఏమది నీ
ఆగడమ్ము మితిమీఱెను.

ఈ నదిలో నిన్నెప్పుడు
స్నానమాడుమని చెప్పిరి ?
అన్నింటిని తినువాడవు!
అంటరానివాడ వీవు!"

అని కన్నులు బెప్పరింప,
అధరోష్ఠము కంపింపగ,
అగ్రహమున గంగ వయక,
అగ్నిహోత్రు డిట్లనియెను :

"ఓ తరుణీ! కాంతించుము!
నా తప్పిదమేమి లేదు;
నీ సోదరు నానతి గని
నే స్నానము సలిపి తిచట.

'ఎవరా సోదరు'డని కను
లెఱచేసి పలికె గంగ;
బ్రహ్మదేవుడని మెల్లగ
బదులు పలికె నా జ్వలనుడు.

అది విని యొక క్షణము గంగ
పెదవికొఱకి యోచించెను;
స్వాహసతి గంగ యెదుట
సాగిలపడి విలపించెను.

చెరచెరమని గంగానది
చీరచెంగు జీరాడగ,
పట్టరాని అగ్రహమున
బ్రహ్మకడకు పయనమయ్యె,

భువల్లక, మహల్లక,
సువల్లకములను దాటి,
సత్యలోకమునకు వెగ
సాగిపోయె గంగానది.

సత్యలోకమందు బ్రహ్మ
సాధమెంతో సుపవిత్రము!
విప్రారిస దళములతో
ఒప్పుచున్న శతవత్రము!

రోషముతో వినవిసమని
లోనికేగు గంగను కని,
తికమకపడి దిక్పాలురు
ఒకరి నొకరు చూచుకొనిరి.

విజనుగొని నారదముని
లోననుండి అరుచెంచుచు,
ఎదురు పడిన గంగను కని
బెదిరి పొయి నిలుచుండెను!

అడు బిడ్డ గంగానది
అగ్రహమున పచ్చుట కని,
పాట నావి విజను గని,
భారతి లోనికి వెళ్ళెను.

"అన్నా! ఏమని నీ వా
అగ్నికి నెలవిచ్చినావు?
చెలియాలి కడు పుడుకునట్లు
నలనల క్రాగించినావు!

దివి నుండిన నన్ను నీవు
దిగద్రోసితి, పది చాలక
కడుపులోన చిచ్చుపెట్టి
కాల్చి చంపదలచినావు!"

అని పలుకుచు గంగానది
కనుల నిళ్ళు వెల్లివెడువ
వెక్కనపడి దూషించెను,
వెక్కివెక్కి దూఱించెను.

పద్మాసన మందు నుండి
బ్రహ్మ యపుడు దిగ్గున దిగి,
"చెల్లీ! దూఱంపకు—విధి
చేష్టకు దూషింపకు," మనె.

"విధియుట విధి! నీవుకాక
చేతాక విధి ఎందు గలదు?
ఇట్టి పనులు నీవుకాక
ఎవ్వరికను చేయగలదు?"

అని రోషముతోడ గంగ
కనులంతలు చేసి పలుక,
బ్రహ్మదేవు డేదొచ్చుచు
పలికె నిట్లు బలిమూలము:

"సోదరి! నీవలె సగ్నియు
నుపవిత్రంబైన వాడు—
జనగాని నీ కంటెను
అతడు శక్తికాలి కాడు.

పరమేశుని శక్తి అతని
వైనుండుట చేత నీకు
సంతాపం బింత కలిగె,
సహన శక్తి కొంత తొలగె.

అంతె కాని, నీ బలముల
అగ్నిహోత్రు డంటుకొనిన
చప్పున చల్లారి పొడె!
చయ్యన మనిదొగ్గు కాడె!

చెల్లి! నే చెప్పినట్లు
చేయుము నీ బాధ తొలగు,
నీ క్రాగిన ఆ బలముల
నెట్టివేయు మెట్లైనను.

శరపణమను పరమ పుణ్య
సరసిలోని కా బలముల
తరలించిన మేలగు; నీ
తాపమెల్ల తొలగిపోవు."

అని విధాత తన సోదరి
కనుల నీరు గోట దుడిచి,
బుజ్జిగించి వంప, నామె
పురపుర పొక్కుచు పోయెను!-(సశేషం)

రాక్షసి తోయ

15

[తనకు అరణ్యంలో జరిగిన ప్రమాదాన్ని గురించి బ్రహ్మదండి మార్తరికుడు, రాజగురువుకు వార్త పంపాడు. సేనానాయకుడు; కేశవుడూ వాళ్ళ కోసం అరణ్యమంతా గాలించేందుకు సైనికులను పంపాడు. కోయలపెద్ద, కేశవుణ్ణి, అతడి అనుచరులనూ రాజ్య సరిహద్దులు దాటించేందుకు యుద్ధరు కోయయువకుల్ని నియోగించాడు. —తరవాత]

కోయయువకుల వెంట అరణ్యంలో కొంత దూరం ప్రయాణించే సరికి, కేశవుడూ వాళ్ళకు, తాము బ్రహ్మపురరాజ్య సరిహద్దులు దాటి పారిపోవటం అంత తేలిక కాదని అర్థమైపోయింది. బ్రహ్మపుర సేనానాయకుడు పంపిన సైనికులు అరణ్య మార్గాల వెంట విచ్చలవిడిగా తిరుగుతున్నారు. అంతేకాక, అర్ధరాజ్యం వస్తుందన్న అశతో కొందరు అటవికులు కేశవుడి కోసం చెట్టాపట్టలా వెతుకుతున్నారు.

ఇంతమంది తనుగప్పి పారిపోవటం సాధ్యమా? అన్న అనుమానం ముగ్గుర్ని బాధించసాగింది.

"రాజ్యసరిహద్దులు దాటి పోయేందుకు సైనికుల కెవరికీ తెలియని రహస్యమార్గాలు మీకేమైనా తెలుసా?" అని కేశవుడి ముసలి తండ్రి, కోయయువకుల్ని ప్రశ్నించాడు.

"మాకు ఈ అరణ్యంలో తెలిసిన అనేక రహస్య మార్గాలున్నవి. వాటిల్లో ఏ ఒకటి బ్రహ్మపుర సైనికులకు తెలియదని

'పం ద మా మ'

నా సమ్మతం. మనకు ప్రమాదం వచ్చేది వాళ్ళనుంచి కాదు. రాజా యిస్తానన్న అర్థ రాజ్యానికి ఆశించి, మిమ్మల్ని వట్టుకొ జూస్తున్న ఆటవికులే మనకు ప్రమాద కారులు. వాళ్ళక్కూడా అన్ని గుప్త మార్గాలూ తెలుసు," అన్నా డెక కోయ యువకుడు. అంతలో వాళ్ళకు ఎదురుగా వున్న కొండరాళ్ళ మీద కొందరు సైనికులు కనిపించారు. వాళ్ళ వెంట ఇద్దరు ఆట వికులు కూడా వున్నారు.

"అందరూ చెట్లచాటుకు పదండి. సైని కులు మన కేసే వస్తున్నట్టున్నది," అంటూ నోయయువకులు చవ్చన వెనుదిరిగి, చెట్ల

చాటుకు వరిగెత్తారు. కేళపుడూ, జయ మల్లూ ముసలివాడూ కూడా వాళ్ళవెంట వరిగెత్తారు.

అందరూ చెట్లచాటున దాక్కుని, సైని కుల కేసే చూడసాగారు. జయమల్లు పెద్దగా నిట్టూరుస్తూ, "మేం కోయవెపాలు వేసు కున్నాం గదా, అలాంటప్పుడు సైనికులతో దాగుడుమూత లెందుకు? నిర్భయంగా వాళ్ళు చూస్తూండగానే రాజ్యసరిహద్దులు దాటవచ్చునే!" అన్నాడు.

"సైనికులకు మీరు కోయవాళ్ళలా కని పించవచ్చునేమోగాని, వాళ్ళ వెంటవున్న ఆటవికులు మీ రెవరైందీ వెంటనే పసికట్ట గలదు," అన్నా డెక కోయయువకుడు. జయమల్లు అతణ్ణి ఘరేదో అడగడోయేం తలో, వెనకవైపు నుంచి పెద్ద కలకలం విసబడింది. చవ్చన అందరూ అటుకేసి తిరిగిచూశారు. దూరంగా చెట్లచాటు నుంచి తమకేసే వస్తున్న సైనికులు కొందరు వాళ్ళకు కనిపించారు.

"వాళ్ళింకా మనసు చూతలేదు. మనం ఎటు పారిపాడేమోందుకూ అపకాశంవున్నట్టు లేదే!" అంటూ కేళపుడు విల్లంబులు చెతికి టినుకున్నాడు. కోయయువకుడు అతణ్ణి వారిస్తూ, "అంతమందితో మనం యుద్ధం

చెయ్యలేం. అదుగో, ఆ కనబడే గుహల్లో
ఎక్కడైవా దాక్కుందాం," అంటూ కొండ
కేసి బయలుదేరాడు.

అందరూ చెట్లచాటున నక్కుతూ,
ముందుకు కదిలారు. ఎదురుగా కొండ
పాదంలో వాళ్ళకు చాలా గుహలు కనిపించి
నై. సైనికులు తమ గోసం ఆ గుహలు
వెతకటం ప్రారంభిస్తే, తాము బోనులో
విక్కిన ఎలుకల్లా దొరికిపోతారు. ముసలి
వాడు ఈ అనుమానాన్ని కోయయువకులకు
చెప్పాడు. వాళ్ళనూ యిలాంటి అను
మానమే బాధిస్తున్నది. చెట్లచాటున
దాక్కునే అవకాశంలేదు. తమను అన్న
వైపుల నుంచి సైనికులు చుట్టుముట్టుతు
న్నట్టున్నది. బహుశా, వాళ్ళ గుహల్లో తమ
గోసం వెతికేందుకు వస్తున్నారు. అప్పుడు
మల్లా, ఇంతవరకూ తాము వాళ్ళ కంట
బడకపోవటం !

హఠాత్తుగా ముందు నడుస్తున్న కోయ
యువకుడు అగిపోయాడు. అతడి మార్గా
నికి ఎదురుగా వున్న ఒక రాతి చాటు నుంచి,
ఒక నక్క ఎగిరి దూరంగా దూకింది.
ఆ వెంటనే రెండు చిన్నపిల్లలు దాని కేసి
పరిగెత్తినై. కోయయువకుడు బాబుం తీసి,
తల్లి నక్కను దూసుకుపోయేట్టు వదిలాడు.

అది వెనక్కు తిరిగిచూడకుండా, ఎదురుగా
వున్న గుహల్లో ఒకదాని కేసి దొడుకినంది.

"అదృష్టం కొందికి మనకి నక్క ఎదు
రైంది. అది ప్రవేశించిన గుహ మాళాం
గదా ? మనం కూడా దాంట్లోకి వెళదాం,"
అన్నాడు కోయయువకుడు.

"సైనికులు ఆ గుహలన్నీ గాలిం
చేందుకే వస్తున్నారు," అన్నాడు జయమల్లు.

"వసే ఏం ? మనం ఆ గుహలో వుండం
గదా ! శత్రువు నుంచి పరిగెత్తే నక్క ఏదీ,
ఫారిపోయేందుకు మరోమార్గంలేని గుహలో
ప్రవేశించదు. పైగా, ఇది పిల్లలనక్క !"
అన్నాడు కోయయువకుడు.

కేశవుడూ, అతడి మునలితండ్రి, జయ మల్లూ పొందిన ఆశ్చర్యం అంతా యింతా కాదు, వాళ్ళు కోయయువకుల వెంట పరిగెత్తి గుహలో ప్రవేశించారు. గుహ అంతా చిమ్మచీకటిగా వున్నది. ఎక్కడా వెలుగు లేదు. కోయయువకుడి ఊహ తప్పని ఆ ముగ్గురూ భావించారు.

"గుహలోనుంచి బయటికి పోయేందుకు మరోమార్గం వున్నట్టులేదే?" అన్నాడు జయ మల్లు నిస్సహగా. కోయయువకు లిద్దరూ మెల్లిగా ఏమో మాట్లాడుకోసాగారు. కేశవుడు, గుహలో నుంచి తల బయటికిపెట్టి అన్నిచైత్రులకూ కలయడూకాదు. సైనికులూ,

వాళ్ళకు దారిచూపుతున్న అటవికులూ గుహల శేష వస్తువ్నార్చు.

కేశవుడు చప్పిన వెనుదిరిగి ఏదో అసహయంతో, కోయయువకుడి చేతిలో కాగడా గప్పుడ వెలిగింది. అతడు, జయ మల్లు శేష తిరిగి, "నక్క యింతా ఈ గుహలోనేవున్నదని మీ అనుమానమా?" అంటూ నవ్వి, "అది వెళ్ళినమార్గానే మనం పోవలసివుంటుంది," అంటూ ముందుకు కదిలాడు. అందరూ కలిసి గుహలో ఓ ఇరవై అడుగుల దూరం సడిచే సరికి, హఠాత్తుగా పెద్దగాలి తాకి, కోయయువకుడి చేతిలోని కాగడా గుప్పించుటూ ఆరిపోయింది.

"మాకారా, గుహ నుంచి బయటికి పారి పోయేందుకు మార్గం ఎక్కడవున్నదో తెలిసి పోయింది." అంటూ కోయయువకుడు వక్కకు రెండడుగులు వేసేసరికి, పైనుంచి పెద్ద వెలుగు అతడి మీద పడింది. అతడు తతిమ్మా వాళ్ళకు సాంజ్ఞవేసి, అక్కడవున్న రాళ్ళ అధారంతో పాకుతూ, పైనున్న కంత అంచును గట్టిగాపట్టుకుని, ఒక్క ఊపులో పైకి వెళ్ళిపోయాడు. మిగిలిన నలుగురు కూడా అతణ్ణి అనుసరించి, గుహలో నుంచి వున్న రహస్య మార్గంకుండా త్వరత్వరగా బయటికి వెళ్ళారు.

చందమామ

ఒక్కడ కొండ మీద నిలబడిచూస్తే, ఆ ప్రదేశమంతా నిర్జనంగా కనిపించింది. దూరంగా దిగువున ఒక నది ప్రవహిస్తున్నది. ఆ నదిలోకి చొచ్చుకు వచ్చిన ఒక కొండ, దాని మీది నుంచి నదిలోకి పడుతున్న ఒక జలపాతమూ వాళ్ళ కంటబడింది.

"ఆ జలపాతం చాటున ఒక సారంగం వున్నది. ఆ సారంగం నీటి మార్గాన కొద్ది దూరం ప్రయాణించి, అపకలప్తం నది పాయను చేరవచ్చు. అది చాలితే కవల రాజ్యం!" అన్నాడేక కొయ్యమకుడు.

అంతలో రెండవ కొయ్యమకుడు దిన్నగా అరిచి, "చూడండి, చూడండి! ఆడుగో, ఆ నది ఒడ్డున, గుట్టల చాటుగా సైనికుల శిబిరాలు కనిపిస్తున్నవి," అన్నాడు. అందరూ అటుకేసి చూశారు. నది అంచున వది వన్నెండు దేరాలు వున్నవి. వాటి ముందు ఒక పెద్ద ఈటె పట్టుకుని ఒక సైనికుడు నిలబడివున్నాడు.

"సైనికులందరూ మన కోసం కొండలూ గుట్టలూ గాలించేందుకు వెళ్ళినట్టున్నది. ఆ ఒక్కడే కావలె కాస్తున్నాడు. వాణ్ణి హత మార్చిస్తే, మనం నదిని నిరాటంకంగా చాటవచ్చు," అన్నాడు కేశవుడు. అవునన్నట్టు అందరూ తలలువూపారు. కేశవుడు రొండిన

వేలాడుతున్న చిన్న కత్తిని ఒరలో నుంచి లాగి, పిల్లిలా ఆ సైనికుడి కేసి నడవసాగాడు. సైనికుడి దృష్టి మరోవైపుకు మళ్ళివున్నది.

కేశవుడికి వెనకగా అందరూ బయలుదేరారు. ఒక్క బాబాం చెబ్బితో సైనికుణ్ణి చంపవచ్చు. కాని, చచ్చేముందు వాడు కేకవేస్తే, తమ ఉనికి వాడి అనుచరులకు తెలిసిపోతుంది. వాణ్ణి కిక్కురు మనకుండా తుదముట్టించాలి!

అందరూ యిలా ఆలోచిస్తూ, చడి చచ్చడూ లేకుండా రాళ్లచాటున నక్కుతూ వెళుతున్నారు. ఇంతలో కేశవుడు కావలె సైనికుడి వెనకవున్న బండరాయిని చేరి,

దాని వెనక నుంచి, ఒక్క పూవులో పైకెగిరి, సైనికుడి మెడకేసి కత్తి విసిరాడు. సైనికుడు శిక్కురుమనేకుండా దుంగలా ముందుకు పడిపోయాడు.

శేకవుడు లేచి నిలబడ్డాడు. అక్కడికి మమారు నూరుగజాల దూరంలో నదీ తీరం వున్నది. తిరాన వాలుగైదు దోనె వడవలు నీటిలో తేలియాడుతున్నవి. శేకవుడు చెయి చూపగానే అందరూ లిలవిల మంటూ నదీ తీరానికి పరిగెత్తారు.

“అందరం కలిసి ఒకే దోనెలో వెళ్ళటం మంచిది. నదిలో కొన్నిచోట్ల నుడిగుండాలు వున్నవి. కాళీగా వున్న దోనె నెకదానిని

ముందుకుతీస్తూ, వెన్నగా మసం వెళ్ళాలి. అంత ప్రమాదం బరిగేటట్టుగావుంటే, అందరం నదిలో దూకి ఈడక తప్పదు,” అన్నాడు కోయయవకుడు.

ఆ విధంగానే, అందరూ ఒక దోనెలో ఎక్కి కూచుని, మరొక దోనెను పెద్ద గడ కర్రతో ముందుకుతీస్తూ, బలిపాతం వైపుకు కదిలారు. నదిలో చాలా నుడిగుండాలు వున్నమాట నిజం. అలాంటి ప్రదేశాల్లో ముందున్న దోనె చిక్కుకునే సమయానికి, దాన్ని వక్కికు నెడుతూ, తమ వడవ వాటిల్లో చిక్కుకోకుండా జాగ్రత్తపడుతూ, కొద్దిసేపటికల్లా బలిపాతాన్ని సమీపించి, ఒక్క పూవులో దాని వెనకవున్న సారంగ మార్గాన్ని చేరారు.

సారంగ మార్గంలో నదీ జలం విపరీత మైన వేగంతో ప్రవహిస్తున్నది. బలిపాతంలో నుంచి వెళ్ళేప్పుడు వడలో వున్నవాళ్ళందరూ పూర్తిగా తడిసిపోయారు. “ఈ సారంగం అంచులకు తగిలి దోనె ముక్కలు చెక్కలు కావటం తథ్యం,” అన్నాడు ముసలివాడు. అంతలో ముందున్న కాళీ దోనె, సారంగం అంచులకు గుడ్డుకుని పెళపెళ మంటూ విచ్చిపోయింది. ఇంతలో శేకవుడూ వాళ్ళున్న దోనె, దానిని వేగంగా తాకి తల

చందమామ

కిందులైంది. దానిలో పున్నవాళ్ళందరూ నది ప్రవాహంలో పడిపోయారు. "జ్యేష్ఠా, కనిష్ఠా! మీరెలావున్నారు? మన కొడు అనుచరులు కేమిమా!" అంటూ కేశవుడి ముసలితండ్రి పెద్దగా కేకపెట్టాడు. ఆ కేకకు జవాబుగా ఒకెసారి నాలుగు గొంతులు పెద్దగా పలికినై. "అయ్యా, నువ్వు ఈదగలవా? నీవాయంకావాలా?" అంటూ కేశవుడు తన తండ్రికేసి చాచోయాడు.

"కనిష్ఠా! యిక్కడ అయ్యా ఎవరు?" అంటూ ముసలివాడు కమ్మమని, "కమ్మలూ, కోయ గజేబంగ్ అనుచరులూ! అంతా సారంగం అంచునున్న గండశిలలకు తగలకుండా బాగ్రత్తగా ముందుకు వదండి. ఈ మౌనానందుడు గజ ఈతగాడు; వింభయంలేడు," అన్నాడు.

నాలుగైదు నిమిషాలకాలం సారంగం జలంలో ఈదిన తరువాత పూతాత్తుగా అందరూ నీటి ఉరపడి వల్ల ముందుకు

నెట్టబడ్డారు. "ఈ వైపునా మరో జలపాతం పున్నట్టున్నది. మనం..." అంటూ కేశవుడు శిశుమన్నాడు.

సారంగ మార్గాన ప్రవహిస్తున్న నీరు, ముప్పై నలభై అడుగుల ఎత్తు నుంచి కింద పువ్వు నదిలోకి పోతుమనే శబ్దంతో పడుతున్నది. కేశవుడూ అతడి అనుచరులూ అంత ఎత్తు నుంచి దిభ్రమంటూ నదిలోకి పడిపోయారు.

ఒక్క క్షణకాలం అందరికీ ప్రాణాలు కదబట్టినంత వ్యయించింది. అవెంటనే తెప్పరిల్లి ఒకరినొకరు పేరుపేరునా పిలుచుకుని, అందరూ సురక్షితంగా పున్నట్టు తెలుసుకుని, నది అపలి శిరానికి ఈదసాగారు.

బాగా అలిసిపోయి, ప్రాణాలు పొమ్మనిల్లివున్న ఆ జయిదుగూరూ, శిరాన్ని సమీపిస్తూనే, దాని అంచున కత్తి కతార్లు పట్టుకుని తమ కేసే చూస్తున్న కొందరు అటవికుల్ని చూశారు. —(ఇంకా వుంది.)

నాగమణి

వినుగుచెందని విక్రమాద్భుడు చెట్టు వద్దకు
తిరిగి వెళ్లి, శవాన్ని దించి భుజానవేసుకుని,
ఎప్పుటిలాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి సడవ
సాగాడు. అప్పడు శవంలోని బేతాళుడు,
"రాజా, నీవు ఎదైనా అపూర్వమైన బాధం
కొరి ఇలా శ్రమ పడుతున్నావేమో! చాలా
ప్రమాదం నుమా. నాగమణి కొరిన వైశ్య
కన్యలాగా ఆప్తతాప్త. నీకు శ్రమ తెలియ
కుండా శుండగలందులకు ఆ కథ చెబు
తాను విను," అంటూ ఈ విధంగా చెప్ప
నారంభించాడు:

ఒక నగరపు ప్రాకారం వెలవల ఒక
పవిత్రమైన మురి చెట్టుండేది. దాని ఆడు
గున తొర్రలో ఒక తాచుపాము ఉండేది.
ప్రతి ఉదయమూ ఆ పాము తొర్రలో నుంచి
బయటికి వచ్చి, చెట్టుకు సమీపంగా ఎండలో
చుట్ట చుట్టుకుని పడుకునేది, నగర ప్రజలు
భక్తితో ఆ పాముకు పాలూ, ఇతర అరగిం
పులూ తెచ్చి పెట్టేవారు.

బేతాళ కథలు

మనస్సు తనకు లభ్యంకాని నాగమణి కోసం తపాతపాలాడిపోయేది.

ఇలా ఉండగా ఆమె ఒకనాడు తూరి వెలపల ఉండే పామును గురించి విన్నది. అది దేవ సర్పం. దాని పడగపైన మణి ఉంటుంది. అది విచ్చలవిడిగా పగటివేళ తన తొర్రలో నుంచి బయటికి వచ్చి ఎండలో చుట్ట చుట్టుకుని పడుకుంటుంది. భక్తి గల వారు దానికి పాలుకూడా పోస్తారు.

వర్తకుడి కూతురు నాగమణి మీది లోభంతో ఒక తక్కువ జాతివాణ్ణి పిలిచి, "రాత్రివేళ నీవు తూరి వెలపల ఉండే మర్రి చెట్టు వద్దకు వెళ్ళి, పామును చంపి, దాని నెత్తిన ఉండే మణిని తీసుకురా. మంచి బహుమానం ఇస్తాను," అన్నది. వాడలాగే చేసి నాగమణిని తెచ్చి వర్తకుడి కుమార్తె కిచ్చాడు. నాగమణి చేతికి అందగానే ఆమె తన జన్మ తరించినట్టు భావించి, ఇతర మణులను లెక్కచేయక ఈ నాగమణిని తన పాపిట బొట్టుగా ధరించసాగింది.

తన జాతికి చెందిన సర్పం హత్య అయి పట్టు విని, నాగరాజైన వాసుకి మండిపడి, ఈ హత్యకు ప్రతిక్రియ జరప నిర్ణయించు కున్నాడు. ఆతనను మనిషిరూపం ధరించి ఆ సగరానికి వచ్చాడు.

ఆ సగరంలోనే మహా ధనికుడైన రత్న వర్తకు డుండేవాడు. ఆయనకు అందగత్తె అయిన కుమార్తె ఉండేది. ఆమెకు రత్నాలంటే అమితప్రీతి. అందుచేత ఆమె అంతు లేని రత్నాలను పోగుచేసి, వాటిని చూసి మురిసిపోతూ ఉండేది. అయినా ఆమెకు సంతృప్తి లేదు. ఎందుచేతనంటే ఆమె దగ్గర ఎన్నో మణులు బున్నప్పటికీ వాటిలో నాగమణి లేదు. నాగమణి ఉత్తమ జాతి పాముల తలలపై ఉంటుంది. అటువంటి నాగమణిని తలచుకున్నప్పుడల్లా రత్న వర్తకుడి కుమార్తెకు తన పద్ధతాన్నే మణులన్నీ పట్టి గాజుముక్క లనిపించేది. ఆమె

నగరంలో ఆచూకి తీయగా ఫలాని రత్న వర్తకుడి కుమార్తె వద్ద వాగమణి ఉన్నదని తెలియపర్చింది.

అప్పుడు వాసుకి తానుకూడా రత్నవర్తకుడి వేషం ధరించి, అందగాడైన యువకుడుగా తయారై, రత్న వర్తకుడి ఇంటి పరిసరాలలోనే ఒక ఇల్లు అద్దెకు తీసుకుని, మహా వైభవంగా జీవిస్తూ, కనిపించినవారి నెల్లా ఆహ్వానించి బ్రహ్మాండంగా విందులు చేస్తూ, "నేను రత్న వ్యాపారం చేస్తూ దేశ దేశాలూ తిరుగుతాను," అని అందరితోనూ అన్నాడు.

క్రమంగా వాసుకితో రత్న వర్తకుడికి కూడా పరిచయమయింది. ఆ యువకుడి సిరిసంపదలూ, ఔదార్యమూ చూసి రత్న వర్తకుడు ముగ్ధుడైనాడు. తరవాత వాసుకి రత్నవర్తకుడికి ఎన్నో రత్నాలు బహుమానంగా ఇచ్చి, చిట్టచివరకు, "మీ అమ్మాయిని నా కిచ్చి పెళ్ళి చెయ్యండి," అని కోరాడు. మూడులోకాలూ గాలించి నా తనకు ఇంతకంటే మంచి అల్లుడు దొరకటం ఆసంభవ మనుకుని రత్నవర్తకుడు సరే నన్నాడు.

వర్తకుడి కుమార్తె తనకు భర్త కాబోయే యువకుడి ఘనతను గురించి అదివరకే

విని ఉన్నది. అమె అతన్ని కిటికీలో నుంచి చూసి ఆనందపారవశ్యంలో ముణిగిపోయి, అతనికి భార్య అయితే తాను తరించినట్టే ననుకున్నది.

రత్న వర్తకుడు తన కుమార్తెకు పెళ్ళి ముహూర్తం నిశ్చయించి, భారీ ఎత్తున పెళ్ళి ప్రయత్నాలు ఆరంభించాడు.

వాసుకి పెళ్ళికూతురికి విడవకుండా రోజూ బుట్టెడేసి రత్నాలు బహుమానంగా పంపుతూ వచ్చాడు. వాటిని చూసి పెళ్ళి కూతురికి మతేపోయేది.

అనుకున్నప్రకారం పెళ్ళి వైభవంగా జరిగింది. భార్యా భర్తలను గదిలోకి

పంపారు. రాత్రి గడిచింది. మర్నాడు తెల్ల వారుజామున నూతన దంపతులను మేల్కొల్పటానికి మంగళతార్యాలు వాయిచారు.

జాము పొద్దెక్కినా గదిలో నుంచి పెళ్ళికూతురుగాని, పెళ్ళికొడుకుగాని బయటికి రాలేదు.

వర్తకుడి బంధువులు కంగారుపడి గది తలుపులు పగలగొట్టి లోపల ప్రవేశించి చూసేసరికి పెళ్ళికూతురు పక్కమీద చచ్చి పడి ఉన్నది. ఆమె శరీరంపైన రెండు పన్నుటి కాయున్నాయి.

పెళ్ళికొడుకు బాధ అనలే లేదు. కాని తలుపు పగలగొట్టగానే గదిలో నుంచి ఒక సల్లటి పాము గబగబా బయటికి వెళ్ళి పోవటం కనిపించింది.

బేతాళుడి కథ చెప్పి, "రాజా, నా కొక్క సందేహం. వర్తకుడి కుమార్తెకు మణులకు ఏవిధమైన కొరతా లేదుగదా, నాగమణి కోసం ఎందుకంతగా తహతహలాడి తన

ప్రాణానికే ముప్పు తెచ్చుకున్నది. నాగ మణిలో ప్రత్యేకమైన విలువగాని, మహిమ గాని, లేక అపూర్వమైన శక్తులుగాని ఏవైనా ఉన్నవా? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం తెలిసి కూడా చెప్పకపోయాదో నీ తల పగిలి పోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "నాగమణిలో నిజానికి ప్రత్యేకత ఏమీలేదు. ఒకవేళ ఉన్నప్పటికీ, వర్తకుడి కుమార్తె దానికోసం తహతహలాడి పోవటానికి కారణం దాని విలువగాని, మహిమగాని కానేకాదు. ఇతర మణులు కొల్లలుగా ఉన్నప్పటికీ నాగమణి తన పద్ధతేని కారణంచేతనే ఆమె దానిని అంత గాఢంగా వాంఛించింది. స్త్రీలు సులభ సాధ్యం కాని వాటికి హెచ్చు విలువ ఇస్తారు," అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగం కలగ గానే బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై మళ్ళీ వెళ్ళెక్కాడు. (కల్పితం)

మణి మహాత్మ్యం

మోషీద రాజ్యానికి ప్రభువు సారంగధరుడు. అయినకు ధవళకాంతుడు, ప్రవళకాంతుడు అని యిద్దరు కొడుకులు. ఆ రాజు దగ్గర ఉండే మంత్రికి రత్నావతి అనే కూతురున్నది. ధవళకాంతుడికి రత్నావతికి చిన్నప్పటి నుంచీ ప్రేమం. ఇద్దరికీ యుక్త వయస్సు వచ్చేసరికి రత్నావతి ధవళకాంతుణ్ణి తప్ప మరెవ్వరినీ పెళ్ళాడనని పట్టుపట్టింది. ఈ మాటకు అందరూ హర్షించారు. సుముహూర్తంకూడా నిశ్చయమైంది.

ఒకనాడు ధవళకాంతుడు ఉద్యాన వనంలో ఉండగా, దురదృష్టవశాత్తు ఒక విషనర్పం కరిచింది. విషం ఎక్కి రాజకుమారుడి శరీరం నల్లబడిపోయింది. వైద్యులు వచ్చారు. ఆ విషాన్ని విరిచి, రాజకుమారుణ్ణి బతికించారు. అపాయం తప్పింది కదా అని అందరూ సంతోషించారు. రాజ్యంలో ఉత్సవాలు జరిగినై.

కాని, వైద్యులకుకూడా తెలియకుండా ఒక చిన్న విషబిందువు ఎలానో ధవళకాంతుడి దేహంలో మిగిలిపోయింది. అతని ఒళ్ళంతా మళ్ళీ నీలంగా మారింది. దుర్వాసన పుట్టింది. చూపు మందగించింది. భరించరాని బాధతో మంచం పట్టాడు.

ఇప్పుడు దేశదేశాల నుంచి ఘనవైద్యులెంతో మంది వచ్చి పరీక్ష చేశారు. వారు నిరాశచేసుకుని, అఖరు మాటగా ఇలా అన్నారు : 'దీనికి ఒకే ఒక మందు వుంది. మానస సరోవరం దాటినాక హిమాలయాల దగ్గర శృష్టవనంలోని 'అమృతపల్లి' అనే మూలిక తెచ్చి, దాని రసం ప్రయోగిస్తే, పూర్తి ఆరోగ్యం కలుగుతుంది. అయితే— ఈ పని మూడు నెలల లోగానే జరగాలి. దాటే లాభం లేదు,' అని చెప్పారు.

కాని, అక్కడికి ఎవరు పోగలరు? ఎవరు తేగలరు? అసాధ్యమైన సాహస

కార్యమయిందే ? అందుచేత' అందరూ మొఖమొఖాలు చూచుకున్నారు.

ఈ స్థితిలో, అన్న మీద ప్రేమగల ప్రవళ కాంతుడు—'ఎవరో ఎందుకు ? నేనే పోయి, ఆ మూలిక తెస్తాను. నా అన్నను బతికిస్తాను,' అని చెప్పి బయల్దేరాడు.

అతను వచ్చేదాకా ధవళకాంతుణ్ణి కాపాడాలి కదా. దాసదాసీలు వుంటున్న మాట నిబమ్మ. కాని, శ్రద్ధగా చూడటానికి వాళ్ళకేమంత పట్టింది ?

ఈ సమయంలో రత్నావతి ముందుకు వచ్చి, 'అయినే నాకు భర్త. ఏనాడో నిశ్చయించుకున్నాను. కనుక, నేనే దగ్గరవుండి

అయినకు అవసరం అయిన సేవ చేస్తాను,' అని బతిమలాడింది.

అందుకు రాజా,రాణి—'పద్దమ్మా ! పిల్లవాడి స్థితి చూడబోతే అనుమానాస్పదంగా వుంది. మూడు నెలల లోచల ఆ మూలిక రావడం, ఆ రసం ప్రయోగించడం ఎక్కడి మాట ? అంతా దైవబలం మీద ఆధారపడి వుంది. అయినా, సేవకులే అసహ్యపడుతున్న ఈ పనికి నువ్వెందుకు రావటం !' అన్నారు.

రత్నావతి పట్టు పదలలేదు. అందుచేత ఆమె కొరికను పప్పుకోవలసి వచ్చింది. అప్పటినుంచీ రత్నావతి మరెవ్వరినీ అక్కడికి రానివ్వక, తనే రాజకుమారుడి సేవ చేస్తూండేది. ఇప్పుడు సేవకులకూ, బాధ తప్పినందువల్ల సంతోషంగా వుంది. రాజు రాణి కూడా కొడుకు పరిచర్యను గురించి నిశ్చింతగా వున్నారు.

ఆ మందగించిన దృష్టితోనే రాజకుమారుడు, తన దగ్గర ఉండి సేవ చేస్తూన్నది రత్నావతే అని తెలుసుకుని చాలా బాధ పడ్డాడు. తన ఆశ పడుకున్నాడని ఎంతో చెప్పిచూశాడు. కాని, ఆమె నిశ్చయం తెలిసి నాక ఏమీ అసలేక పోయాడు. అతడికి మేలు కలగాలని మహారాణి, రత్నావతి చేసే

ప్రార్థనలతోనూ, వారి ప్రతోపవాసాలతోనూ కాలం గడుస్తూన్నది.

* * *

ప్రవళకాంతుడు వాయువేగంతో గుర్రాన్ని దొడు తీయించి, ఒక నెల రోజులలో హిమాలయాలు చేరుకున్నాడు. ఎదురుగా కనబడే మానవ సరోవరం ఎలా చాటడమో అని అలోచిస్తూ, ఒక చెట్టు కింద కూర్చున్నాడు.

ఆ చెట్టు పైన గండభేయం దండతులు మాటాడు కోపటం రాబకుమారుడుకి వినిపించింది. అడవికి దుఃఖిస్తూ, 'అయ్యో, మన గుడ్లను ప్రతిసారి ఈ ఘటసర్పం మింగి పోతూంది కదా. ఎక్కడ దాచినా, పక్షం

రోజులైనా తిరక్కుండా, పిల్లల్ని కబళించి వేస్తుందే! ఈ సర్పాన్ని చంపే ఉపాయం లేదా? మన సంతానాన్ని కాపాడుకునే మార్గమే లేదా?' అని భర్తతో చెప్పింది.

అందుకు మగవక్కి, 'ఈ క్యూర సర్పం మనకే కాదు చెమివు చేస్తూవుంటు. ఏ పాపమూ ఎరగని, మాపిద రాబకుమారుడు భవళకాంతుణ్ణి కరిచి వచ్చింది. అతడు మరణాపస్థలో వున్నాడు. అతని కోసం అమృతపల్లి మూలికను తీసుకుపోవటానికి అతని తమ్ముడు వచ్చివున్నాడు. ఆ మూలిక చుట్టూ ఈ ఘటసర్పమూ, భయంకరమైన మరి ఎన్నో ఇతర సర్పాలూ వున్నాయి.

ఈ పసివాడేం చేయగలడో, 'యేమో!' అన్నది. ఈ మాటలు విన్న ప్రవళకాంతుడు ఆ పక్షులకు సమస్కరించి, 'వక్షి దంపతులారా!—మీ దుస్థితికి నేనూ ఎంతగానో విచారిస్తున్నాను. ప్రాణానికైనా తెగించి, నేను ఆ అమృతవల్లి మూలికను సాధించి తేవాలి. ఆ ఘటసర్పం కంటపడిందో, నా బిడ్డానికి బలి అయిందనే నమ్మండి!' అని ధైర్యం చెప్పాడు.

అప్పుడు వక్షి దంపతులు, 'రాజకుమారా! అది సులువైన పని కాదు సుమా! ఆ సర్పానికి ఒక పరమున్నది— పగవాణ్ణి చూస్తే దానికి రెండింతలు బలం

వస్తూంది. అది తాటచెట్టుంత పెరిగి, గవ్వ శక్తితో విజృంభిస్తూంది. ఒక్కసారి అది భుక్కుమంటే, ఎంతటి బలవంతుడైనా చచ్చిపోవలసిందే. అందుకనే, అమృతవల్లి సంపాదించటం నీకు సాధ్యమయ్యే పని కాదన్నాము,' అని చెప్పినై.

'అది మీరు చెప్పినంత అసాధ్యకార్యమే కావచ్చు. అయితే, పుట్టిన ప్రతి ప్రాణికీ చాస్త తప్పదు కదా. అందుచేత, ఈ ఘట సర్పంకూడా ఎప్పుడో ఒకప్పుడు దావవలసిందే!' అన్నాడు ప్రవళకాంతుడు.

రాజకుమారుడి సాహసానికి, చట్టవలకూ మగ గండభేదించడవక్షి చాలా సంతోషించింది. 'అబ్బేతే, రాజకుమారా!—ఒక చిన్న రహస్యం చెబుతా, విను : మా జాతి పక్షుల ఎంగిలి ఆ సర్పం కడుపులోకి ఏ విధంగా వెళ్ళినా సరే, దానికి మరణం తప్పదు. ఈ కారణం చేతనే అది మమ్మల్ని నిస్సంతుచేసి, తను అమరత్వం పొందాలనే వుద్దేశంతో మా కుటుంబాన్ని నాశనం చేస్తూన్నది,' అని చెప్పింది.

ఈ మాట విన్నగానే ప్రవళకాంతుడు ఒక యుక్తి వచ్చాడు. అ సమీపంలో ఒక రుష్యాశ్రమం, ఆశ్రమంలో కొన్ని అవులూ కనిపించేసరికి, అక్కడికి పోయి ఒక చట్టితో

కొంచెం పాలు తెచ్చాడు. ఆ పాలు పకుల పచ్చకు తీసుకువెళ్ళినరికి, అది వాటిని ఎంగిలిచేశాయి. పైగా, ఆ పట్ట ఫలానచోట పెట్టమని చెప్పి, ఒక జాగా ఆసవాలు చూపుచున్నది. అది చెప్పినట్టే చేసి, రాజ కుమారుడు చాటున దాక్కున్నాడు.

అది ఆ ఘటసర్పం రోజూ చచ్చిపోయే దోప..మామూలు చేళకు అది వచ్చింది. పట్టలో పాలు చూడగానే ఆశపడి, అపన్ని ఒక్కగుక్కలో తాగేసింది. వెంటనే అది తాటచెట్టంత పెరిగి, విరుచుకుపడి చచ్చింది.

జన్మకత్తువైన ఘటసర్పం ఇలా చచ్చి పడిపోవటంతో గండభయండాలు అంతులేని

సంతోషంపొందినై. ప్రపంచాంతుల్ని పిలిచి, 'రాజకుమారా!—ఇక ని కార్యం జయమై నట్టే. ఈ సర్పం తల చీల్చి, లోపలవుండే కాంతిపంతమైన మణిని తీసుకో. ఒక కొయ్య తెప్ప తెచ్చి, సరోవరంలో వదిలి, వాని పైన కూర్చో. ఒక తాడు పేని దాని మధ్య భాగం పట్టుకో. దాని చెరిపక చివరను పట్టు కుని, మేం ఎగురుతూ నిన్ను అవతలి ఒడ్డుకి చేరుస్తాం. ఆ మణియొక్క కాంతిలో నువ్వు చీకటిగా వుండే కృష్ణవనం ప్రవేశించి. మూలికను తెచ్చుకో. ఈ కాంతి కనబడి సంత మేర అక్కడి స్వామి నిన్నేమీ చెయ్యలేవు,' అని చెప్పాయి.

ప్రవళకాంతుడు సరిగ్గా అవి చెప్పినట్టే చేశాడు. వైద్యులు చెప్పిన లక్షణాలు గల అమృతవల్లిని చేతపట్టుకుని, పక్షి దంపతుల సహాయంతో ఇవతలకు వచ్చాడు.

పక్షి దంపతులు మళ్ళీ ప్రవళకాంతుడితో, 'రాజకుమారా!—సమయం మించకుండా ఇంటికిపోయి, నీ ఆస్తిను బతికించు. నీ శ్రమస్వార్థకమవుతుంది. ఈ మణి గొప్ప మహిమ కలది. దాని కీలకాన్ని చెబుతాం. తెలుసుకుని మేలుపొందు. దీన్ని కాకితే, అనారోగ్యులు అరోగ్యవంతులవుతారు. ఇది ఎప్పుడైనా ఒకచేళ సల్లబడిందనుకో, నువ్వు చెయ్యవలసిన కర్త

వ్యాన్ని నీకు సూచిస్తూన్నదని తెలుసుకో!' అంటూ, పక్షులు ఎగిరిపోయినై.

గడువుకు ముందే ప్రవళకాంతుడు ఇల్లు చేరుకున్నాడు. ధవళకాంతుడికి వైద్యులు అమృతవల్లి చికిత్స ప్రారంభించారు.

రాజకుమారుడు ఎప్పుడు అరోగ్యవంతుడవుతాడా, ఎప్పుడు చూస్తానా అని తపించిపోతున్న రత్నాపతి సంతోషం చెప్పతరం కాదు. లోపల వుండి, ఆమె ధవళకాంతుడికి శుశ్రూష చేస్తూనేవుంది. అయినా, అందరూ రాజకుమారుణ్ణి గురించిన బెంగతో ఉండటంవల్ల, ఆమె సంగతి ఎవళ్ళూ పట్టించుకోలేదు.

ఇప్పుడు రత్నాపతి గబగబా స్నానాల గదికిపోయి నిలుపుటద్దం ముందు నించునే సరికి, ముఖమంతా సల్లబి మచ్చలతో వికారంగా కనబడింది. ఒళ్ళూ కృశించిపోయివుంది. తల దువ్వుకుంటే బుట్టు అంతా వూడి రాలిపోయింది. రాజకుమారుడికి ఎక్కిన విషప్రభావం పల్లనై, అతని సేవ చేసిన రత్నాపతి ఇలా మారిపోయింది. ఇటువంటి వికృతాకారంతో ఎవరి యెడటా పడటానికి మనస్కరించక, పట్టనైనా తెలియకుండా ఆమె ఇంటి నుంచి పారిపోయింది

ధవళకాంతుడు మరొక తగిన కన్యను చూసి పెళ్ళాడాలని కోరుకొంటూ, రత్నా పతి ఒక దేవాలయం ముందు ఖిఫీకిగా కూర్చుంది. అయితే, రూపమంతా మారి పోవటంవల్ల ఎవరూ ఆమెను గుర్తించలేదు.

రెండు రోజుల్లో ధవళకాంతుడు పూర్తి ఆరోగ్యంతో లేచాడు. లేవగానే, 'నా రత్నా పతి యెక్కడ? నన్ను కాపాడిన రత్నాపతి ఎక్కడ?' అంటూ, తపతపలాడాడు. రత్నాపతి అంతు తెలియక, అందరూ ఆమెను వెతుకుతూనే వున్నారు. ఇప్పుడు ధవళకాంతుడు మళ్ళీ రత్నాపతిని గురించి చిన బెంగతో కృంగసాగాడు.

ఇలా వుండగా—ఒకనాటి పుడయం కోనేటిగట్టున దేవాలయపు అర్చకుడికి ఒక ఉంగరం దొరికింది. దానిమీద ధవళ కాంతుడి పేరు కనబడేసరికి, అర్చకుడు ఉరకలేసుకొంటూ తెచ్చి, దాన్ని రాజకుమారుడి కిచ్చాడు. అది—లోగడ ధవళకాంతుడు తన ప్రేమ చిహ్నంగా రత్నాపతి వేలికి పెట్టిన ఉంగరం!

ఉంగరం కోనేటి గట్టున దొరికిందనగానే రాజకుమారుడి మనసు పరిపరి విధాల పోయింది—'రత్నాపతి ఈ కోనేటిలో పడి అత్మహత్య చేసుకుని వుంటుంది. ఆమె శరీరం కృషించిపోవటంవల్ల ఉంగరం వేలి

నుండి బారి కింద పడిపోయి వుండాలి. నన్ను కష్టదశలో కాపాడిన రత్నావతి లేనప్పుడు, నేను బతికి ఏం చేయాలి!' అనుకొంటూ, తనుకూడా ఆ కోనేటిలో పడబోయాడు.

అంతలో—ఆ దగ్గరే భిక్షుకిగా వున్న రత్నావతి అడ్డువచ్చింది. 'అయ్యో, ఎంత పని! రత్నావతిని నేనే. బతికే వున్నాను. నా రూపం ఇలా మారిపోయింది. కనుక మీకు తగినదాన్ని కాను. మీరు మరొక నుండరిని వెళ్ళాది సుఖంగా వుండండి. ఇదే నా కోరిక,' అని వేడుకుంది.

ధవళకాంతుడు ఆమెను గుర్తుపట్టాడు. 'నాకీ రాజ్యమూ వద్దు, ఏమీ వద్దు. నిన్ను రక్షిస్తూ, నీతోనే ఉండిపోతాను. ఇది నాకు విధి. రాజ్యం నా తమ్ముడు చూసుకొంటాడు,' అని విరక్తిగా మాట్లాడాడు.

ఆ సమయంలో ప్రవళకాంతుడు అక్కడనే వుండి, ఇదంతా చూస్తూనే వున్నాడు.

అతని చేతిలో మణి నల్లబడిపోయింది! వెంటనే, పక్షి చెప్పిన మణి మహత్వం జ్ఞాపకం వచ్చింది.

'ఇప్పుడు నా కర్తవ్యం ఏదో వుందని ఈ మణి నూచిస్తూన్నది. ఏమిటది? ఊరు కుంటే నేనే రాజునై సుఖించవచ్చు. కాని, అది ద్రోహం అవుతుంది,' అనుకుని మణిని అన్న చేతిలో పెట్టాడు. అప్పుడూ అది నల్లిగానే వుంది.

కొంచెం యోచించి దాన్ని రత్నావతి చేతికిచ్చాడు. ఆమె చెయి తగలగానే ఆమణి ప్రకాశవంతమైంది! ఆమె శరీరానికి పట్టిన వికారాలన్నీ పోయినై. ఆమె సంతోషంతో ఆమణిని మళ్ళీ ప్రవళకాంతుడికే ఇచ్చింది. ఇప్పుడు మణి నల్లబడలేదు. ప్రకాశిస్తూనే వుంది. రత్నావతి సంతోషమే రాజకుమారుల సంతోషం. కనుక, ఆ క్షణం నుంచి ధవళకాంతుడి జీవితం కూడా దేదీప్య మానంగా ప్రకాశింపసాగింది.

తప్పిపోయిన పెళ్లి

పాపన్న పెళ్లి చేసుకుని ఒక ఇంటివారైతే బాగుండునని అతని తల్లి అనుకున్నది. ఎందుకంటే పాపన్న చదువుకున్నాడు, రాజ బహుమానం కూడా పొందాడు, పెళ్ళిడు వాడయ్యాడు.

అయినా ఈళ్ళో వారెవరూ పాపన్నకు పిల్లనిస్తామని ముందుకు రాలేదు. ఎందు కంటే, అతను ప్రయోజకుడన్న సమ్మకం ఎవరికీ కుదరలేదు. ఇప్పటికీ అతను అస్త మానమూ పరోపకారం చెయ్యటంలోనే మునిగి ఉంటున్నాడు గాని తన సొంత వ్యవహారాలేమీ చూసుకోవటం లేదు. అసలు అతను ఇంట్లో ఒక్క కేణం ఉండదు. అందుచేత పెళ్ళి చేసినా పాపన్న ఇంటి చట్టాన పడి ఉండడని, పెళ్ళాం కష్టసుఖాలు చట్టంచుకోడని ఈళ్ళోవాళ్ళు అనుకున్నారు.

పాపన్న కోసం పిల్లలను వెతికించగా వెతి కించగా మూడు కోసుల దూరాన ఒక పిల్ల

ఉన్నట్టు తెలిసింది. పాపన్న తల్లి తమ ఈరి మంచి ఒక శాస్త్రుల్లుగారిని పంపి ఆ సంబంధం మాట్లాడించింది. ఆ పిల్ల అందంగానే ఉంటుంది గాని అనాథ. చిన్న తనం నుంచి ఎవరో శ్రీమంతులు చేరదీసి పెంచారు. వారింట ఆ పిల్ల పనులు చేస్తు న్నది. ఆమె పేరు లక్ష్మి. పనితనం నుంచి పెంచి పెద్ద చేసిన శ్రీమంతులు, ఎవరు తమకు నూరు పరహాలిపై వారికా పిల్ల నిస్తామన్నారు. వారు కోరినట్టు నూరు పర హాలా ఇచ్చి ఆ పిల్లను తెచ్చి తన కొడుకుకు చేసుకోవటానికి పాపన్న తల్లి నిశ్చయించింది.

పాపన్న కూడా తనకు పెళ్ళి కాబోతుం డని సంబరపడ్డాడు. అయితే అతనికి పిల్లను ముందుగా చూడా లనిపించింది. కాని ఈ మాట పైకి అంటే అందరూ సవ్యతా రనుకుని, పెళ్ళికూతురికి నగలు కొనే నెపం మీద పట్నానికని బయలుదేరాడు పాపన్న.

సంబంధం మాట్లాడి వచ్చిన శాస్త్రులు గారు పిల్ల చేసే పనులను గురించి, అమె ఉండే శ్రమంతుల ఇంటి గుర్తులూ అవీ, చాలా చెప్పాడు. లక్ష్మి తెల్లవారుజామునే పశువులకు పాలు తీస్తుంది. ఆ సమయంలో ఆ గ్రామం చేరుకునే ఉద్దేశంతో పాపన్న డబ్బు సంచి కొండిన కట్టి మూడవ జామునే ఇల్లు కదిలాడు.

పాపన్న సగం దూరం వెళ్ళాడో లేదో అతనికి ఒక బండి ఎదురయింది. బండి ఒక వక్కగా ఏటవాలుగా నిలబెట్టి ఉన్నది. దానికి ఎద్దు లేదు. బండి పక్కన ఒక యువతి, యువకుడూ ఉన్నారు. యువ

కుడు బాధతో మూలుగుతున్నాడు. వాడికి యువతి ఏదో ఉపచారాలు చేస్తూ, కన్నీరు కారుస్తూ, "అయ్యో, ఎంత చిక్కు వచ్చింది! నివు బండి లాగలేవు. దెబ్బ బలంగానే తగిలింది. ఇప్పుడు మన గతి ఏమిటి?" అని వాపోతున్నది. పాపన్న పరుగున వారిద్దరినీ సమీపించి, "మీ కిప్పుడు వచ్చిన చిక్కేమిటి? నా వల్ల ఏమైనా సహాయం కావాలంటే చెప్పండి. పరోపకారార్థ మిదం శరీరం!" అన్నాడు.

"అయ్యో, నా పేరు రంగడు. మేమిద్దరమూ తెల్లవారే లోపల చాలా దూరం వెళ్ళాలి. ఎద్దు లేక పోవటం చేత నేనె బండి లాగుతూ, చిక్లో ఎదురు దెబ్బ తగిలి పడ్డాను. గాయమయింది. ఈ బాధ తోనూ, ఈ కాలితోనూ నేనిక బండి లాగ లేను. మేము తెల్లవారే లోగా మా ఊరు చేరకపోతే మా యిద్దరి బతుకూ భ్రష్టయి పోతుంది!" అన్నాడు యువకుడు.

"అందుకు మీరేమీ విచారించ వద్దు. నేను బలకాలిని. నివు కూడా బండి ఎక్కి నాకు దారి చెప్ప, నేను బండి లాగుతాను," అన్నాడు పాపన్న.

"ఆ పని చేస్తే బతికి పోతాం, బాబూ!" అంటూ ఆ యువతీ యువకులు బండి

ఎక్కారు. పాపన్న బండి లాగుతూ,
"మీరిద్దరూ దంపతులా?" అని అడిగాడు.

"మా కింక పెళ్ళి కాలేదనుకొండి.
ఈ యే రోగానే చేసుకుంటాం. ఇది ఒక
దిక్కులేని పిల్ల. ఒక ధనికుల ఇంట పని
మనిషిగా ఉంటున్నది. దీన్ని చిన్నతనం
నుంచి వారే పెంచారు. నేను వాళ్ళ పారి
గింట పని చేస్తూ ఉంటాను. చాలా కాలంగా
మేమిద్దరమూ ప్రేమించుకున్నాం. దాన్ని
నేను పెళ్ళి చేసుకుంటానని దాని యజ
మానిని అడిగానుకూడా. నూరు పరహలిస్తే
ఒప్పుకుంటానన్నాడు. నా దగ్గర నూరు
పరహాలు కాదుగదా రెండు పరహాలుకూడా
లేవు. అందుచేత ఏమీ చెయ్యలేక పోయా.
ఇంతలో పాడుగూరు నుంచి ఎవరో నూరు
పరహా లిస్తామని కబురు చెళారు. దీని
యజమాని ఒప్పుకున్నాడు. దీన్ని చేసుకో
బోయేవాడు ముద్దెబ్బర అని తెలిసింది.
ఈ మాట విని అది ఏడిచింది. మే మిద్ద
రమూ రహస్యంగా మా తాతగారి ఊరు
పారిపోవడానికి నిశ్చయించుకుని ఆర్ధరాత్ర
వేళ బయలుదేరాం. కాని మధ్యదారిలో
నాకి బెబ్బ తగిలింది. ఇంతలో దేవుడల్లె
మీరొచ్చి మమ్మల్ని కాపాడారు!" అన్నాడు
రంగడు. ఈ కథ అంతా వినకముందే పాపన్న

బండి లాగుటం మానేసి నిలబడి పోయాడు.
చివర కతను, "ఈ పిల్ల పేరేమిటి?" అని
అడిగాడు. "లక్ష్మి," అని రంగడు చెప్పాడు.

"అయితే మీరు పారి పోవలసిన ఆప
సరం లేదు. తిరిగి పోదాం," అంటూ
పాపన్న బండిని తిప్పాడు.

"ఉండండి, ఉండండి! మేం ఆ ఊరులో
కనిపిస్తే మమ్మల్నిడ్డర్నీ చీలుస్తారు!" అని
రంగడు విలవిల లాడాడు.

"అ ధనికుడికి డబ్బివ్వకుండా లక్ష్మిని
ఎత్తుకు పోవటమే అసలైన నేరం! హాయిగా
డబ్బు పారేసి, మహారాజులాగా పెళ్ళాడు!"
అన్నాడు పాపన్న.

"నా దగ్గర చిల్లి గవ్వ లేదని, లోగడే చెప్పాగదా," అన్నాడు రంగడు.

"నా దగ్గర డబ్బున్నది. నీకు కావలసిన నూరు పరహాలా నే నిస్తాను, సరేనా?" అన్నాడు పాపన్న.

వారు ముగ్గురూ లక్ష్మి ఉండే గ్రామం చేరే సరికి తెల్లవారి పోయింది.

లక్ష్మి పారిపోయిందని అప్పటికే తెలిసి గ్రీమంతుడు ఉగ్రుడై పులిలాగా అటూ ఇటూ పచ్చార్లు చేస్తున్నాడు. పాపన్న ఆయనతో, "అయ్యా, ఇదుగో నూరు పరహాలు! ఈ రంగణ్ణి లక్ష్మిని పెళ్ళాడ నివ్వండి. నూరు పరహాలు ఎఫరిస్తే వారికి లక్ష్మి నిచ్చేస్తామన్నారుట గదా!" అన్నాడు.

"నిజమే కాని లక్ష్మిని పాపన్న అనే అతనికి ఇచ్చి చేస్తానని మాట ఇచ్చేశాను. రేపా ఎల్లండో వారు పైకం తీసుకు వస్తారు. లక్ష్మిని రంగడికిస్తే నేను మాట తప్పిన వాణ్ణుతాను," అన్నాడు గ్రీమంతుడు.

"అభయం మీ కేమీ పడ్దు. ఆ పాపన్నని నేనే. పాపం, వాళ్ళిద్దరూ చాలా కాలంగా ఒకరినొకరు ప్రేమించుకున్నారుట. నేను ఈ చిల్లను కాకపోతే మరొక చిల్లను చేసు కుంటాను," అన్నాడు పాపన్న. రంగడూ, లక్ష్మి పాపన్న కాళ్ళపైన పడి, మట్టిబుర్ర అన్నందుకు క్షమాపణ చెప్పుకున్నారు.

పాపన్నయొక్క పరోపకార బుద్ధి చూసి నాక గ్రీమంతుడికి డబ్బు తీసుకోవటానికి చేతులు చాలేదు. "నాకు డబ్బు అవసరం లేదు లెండి. వాళ్ళిద్దరినీ పెళ్ళి చేసుకో నివ్వండి!" అన్నాడాయన.

"అదేం మాట? మీకు 'ఈ డబ్బు ఇవ్వలేకనే వాళ్ళిద్దరూ చాలా క్రమపడ్డారు. డబ్బు తీసుకోండి," అన్నాడు పాపన్న.

గ్రీమంతుడు ఆ డబ్బు తీసుకుని లక్ష్మి చేతికి ఇచ్చేశాడు. వారిద్దరికీ పెళ్ళి చెయించి పాపన్న ఆ రోజే తన ఇంటికి వచ్చేశాడు.

—[పై సంచికలో మరొక సంఘటన]

సదుద్దేశం

“స్నానానికి వెళ్తుంటున్నారా. మనం కథలు ఇంకొకసారి చెప్పకుండాంలే,” అన్నాడు తాతయ్య.

“ఇంకొక్క కథ చెప్పి వెళుదువుగానిలే, తాతయ్యా!” అన్నారు పిల్లలు.

తాతయ్యక్కూడా కథ చెప్పాలనే ఉన్నట్టుంది. ఆయన పేర్వతూ, “తెలివి తక్కువ పనులు చేసేవాళ్ళ కథలు చెప్పానా, అటువంటి పనులు చేసేవాళ్ళలో మంచి ఉద్దేశాలు గల వాళ్ళకూడా ఉంటారు. నా చిన్నతనంలో జరిగిన సంగతి ఒకటి చెబుతా,” అంటూ ప్రారంభించాడు.

మా ధర్మారంలో ముసనబుండేవాడు. ఆయనంటే అందరికీ హడలెత్తేవాడు. ఊళ్ళో ఎవరూ ఆయనతో చెప్పకుండా ఊరుదాటి పోరాదు.

అయిందా—మా ఊళ్ళో బుచ్చయ్య అనే కుమ్మరి, అచ్చయ్య అనే మేదరి

ఉండేవాళ్ళు. ఆ రోజుల్లో గ్రామాల్లో ఇలాటి వృత్తుల వాళ్ళంతా గ్రామ నోబిల్స్‌మ్యాట. ఊళ్ళో వాళ్ళకి ఏ అవసరం వచ్చినా వీళ్ళు సాయపడాలి. వీళ్ళకూ ఊళ్ళోవాళ్ళు. వార్షికా లిచ్చేవాళ్ళు. అదే వాళ్ళ సంపాదన.

ఒకనాడెమయిందంటే మేదరి అచ్చయ్య చిన్న పని మీద పారుగూరు వెళ్ళవలసి పోయింది. కర్మ చాలక ఆ రోజునే బండెయ్య అనే పెదకాపు ఇంట్లో ముసలమ్మ కాస్తా హరి అన్నది. ఈ బండెయ్య ముసనబుకు కావలసినవాడు. అందుచేత ముసలమ్మ అంత్యక్రియలు ముసనబు దగ్గరుండి చేయించాడు.

శవాన్ని శ్మశానం చేర్చటానికి పాడె కట్టాలిగా? అందుకని మేదరి అచ్చయ్య కొసం ముసనబు మనిషిని పంపితే అచ్చయ్య ఊళ్ళో లేడని తెలిసింది. ముసనబు శివ తాండవం చేసేశాడు. పక్క గ్రామం నుంచి

మరొక మేదరిని పెలిచించి ఎలాగైతేనేం ముసలమ్మపని పూర్తిచేశారు.

మర్నాడు అచ్చయ్య తిరిగి రాగానే ముసలమ్మ అతన్ని నానా తిట్లూ తిట్టి, "ఈరు పదిలి పోయ్యే ధెధప్పు నాతో చెప్పక్కర్లా? ఈరికి ఒక్క మేదరివిగదా, ఎవరికన్నా అవసరం వస్తే తీరా సమయానికి నువ్వు లెక పోతే ఏంగానూ? ఈసారి నాతో చెప్పకుండా ఈరు పదిలివెళ్ళావో నీ పుటం ఆరుతుంది, బాగర్త!" అని గట్టిగా చెప్పాడు.

మరి కొన్నాళ్ళకి ఓరోజున మేదరి అచ్చయ్యా, కుమ్మరి బుచ్చయ్యా కలిసి పట్నం వెళ్ళాలిసాచ్చింది. చెప్పకుండా పోతే

ముసలమ్మ చంపడూ? అందుకని, చీరీ కెళుతున్నామని చెప్పటానికి ముసలమ్మ బంటికి వెళ్ళారు. కాని ముసలమ్మ ఇంట్లో లేడు. ఆయన భార్యకు కొంచెం సుప్రీగా ఉంటే పెద్ద వైద్యుడి కోసం పట్నం వెళ్ళాడు.

ఏంచెయ్యాలో వాళ్ళకు పాలుబోలేదు. ముసలమ్మతో చెప్పిపాదామంటే ముసలమ్మ చీళ్ళో లేడు. బుచ్చయ్య అచ్చయ్యలకు పట్నంలో అర్దెంటు పనే ఉన్నది. అందుకని చెప్పకుండా పోతే ఏ పెద్ద ఇంటివాళ్ళకేం అవసరం వస్తుందో.

ఇద్దరూ చాలాసేపు వితర్కించుకున్నాక బుచ్చయ్య ఉపాయం కనిపెట్టాడు.

"మనూళ్ళో ఉన్నవే నాలుగు మోతుబరి లోగిళ్ళు. ఆ నాలుగిళ్ళ ముందరా నాలుగు పాడెలా, నాలుగు కొత్త కుండలా పెట్ట మనం మన దారిన వెళ్దాం. ఏమరికి అపసర మొచ్చినా వని గడిచిపోతుంది," అన్నాడు బుచ్చయ్య. "భలే ఆలోచన చేశావులే, బుచ్చయ్యమామా! అలాగే చేద్దాం!" అన్నాడు అచ్చయ్య. ఆ రాత్రికి రాత్రే నాలుగు పాడెలు తయారు చేశాడు అచ్చయ్య. మునసబుగారింటి ముందు ఒక పాడే, ఒక కుండా, చిన్నయ్యగారింటి ముందూ, నాయుడుగారింటి ముందూ, మానులూరుగా రింటి ముందూ కూడా ఒక్కొక్క పాడే,

కొత్త కుండా పెట్టెనీ, వాళ్ళిద్దరూ కోడి కూసే వెళ్ళకు బయలుదేరి పట్నం వెళ్ళారు.

వాళ్ళలా వెళ్ళిన కొద్ది సేపటికి, తూర్పు తెల్లవారుతూండగా, మునసబు పెద్ద వైద్యు డితో సహా గుర్రబ్బండిలో దిగాడు. అప్ప టికే మునసబుగారింటి ముందు నలుగురూ పోగయారు. మునసబు భార్యకు సుస్తాగా ఉందని వాళ్ళకు తెలుసు. ఇంటి బయట పాడే, కుండా కనిపించే సరికి, "ఇంకే ముంది? అంతా అయిపోయినట్టుంది!" అని వాళ్ళలో వాళ్ళు అనుకోపాగారు.

ఈ బనాన్ని, పాడెనూ, కుండనూ చూసి మునసబు కాస్తా కాళ్ళు చల్లబడ్డాయి.

"ఇంకేముందండి! నా కొంప కూల్చేసిందండి!" అని మునసబు శోకాలు పెట్టసాగాడు. తాను అంతా మించిపోయి వచ్చాడనుకుని వైద్యుడు, ఆ బండిలోనే పట్నానికి తిరిగి వెళ్ళి అలోచన చేశాడు. మునసబు గారింటి ముందు పెద్ద గుంపు పోనై, రక రకాల మాట్లాడసాగారు.

అప్పేదే నిద్రలేచిన మునసబు తల్లి, భార్య ఇంటి బయట మునసబు పెట్టే శోకాలు విని, పట్నంలో ఆయన కేదో పెద్ద కీదే బరిగించనుకుని, తాము కూడా పెద్ద పెట్టున ఏడుస్తూ వచ్చి తలవాకిలి తలుపు తీశారు. తన భార్య ప్రాణాలతో కనపడగానే మునసబు దుఃఖం ఆశ్చర్యంగా మారింది. ఇంతలోనే ఊరు నాలుగు మూలల నుంచి కబురందింది. మునసబుగారింటి ముందు పెట్టినట్టే ఎవరో గిట్టనివాళ్ళు ఇంకా రెండు మూడిళ్ళ ముందు పాడెలూ, కుండలూ ఉంచారట. "ఇది మేడరివాడి పని, కుమ్మరి

వాడి పని అయి ఉంటుంది. వాళ్ళని పలు చుకురండి," అని మునసబు మనుషుల్ని పంపాడు. కాని వాళ్ళిద్దరూ తెల్లవారు యామునే పట్నం వెళ్ళినట్టు తెలిసింది.

మర్నాడు ఆచ్చయ్య, బుచ్చయ్య తిరిగి వచ్చాక మునసబు వాళ్ళని పిలిపించి, "మీరేనా ఈ పాడు పని చేసింది? మీకేం పొయ్యే కాలం?" అని అడిగాడు.

"మేం అద్దంటుగా పట్నం వెళ్ళాలి సాచ్చింది. తమరు ఊళ్ళో లేరు. అందు చేత చెప్పిపోవటానికి లేదాయె. మాతో ఎవరికన్నా అవసరం వచ్చినా పని గడుస్తుంది గదా అని ఇలా చేశాం!" అన్నారు ఆచ్చయ్య, బుచ్చయ్యలు.

"అందుచేత నేమిటంటే, అమాయకులు మంచి ఉద్దేశంతో కూడా ఒక్కొక్కసారి తెలివితక్కువ పనులు చెయ్యటం జరుగుతుంది!" అంటూ తాతయ్య స్పృహనిక లేచాడు. [రచన: చల్లా అక్కి]

అమాయకులు పట్టిన దొంగ

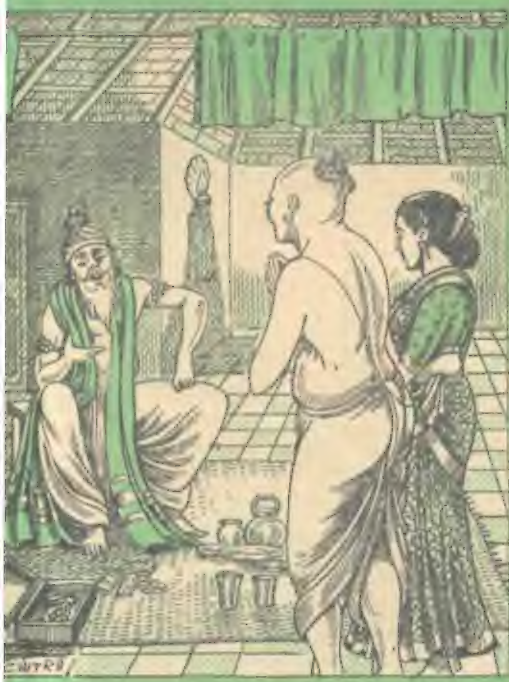
ఒక గ్రామంలో శ్యామరాధ్యులూ, సోమాంబా అనే దంపతులుండేవారు. వారు చాలా మంచివారు; బొత్తిగా అమాయకులు, తెల్లని వన్నీ పాలూ, నల్లని వన్నీ నీళ్ళూ అనుకునేవాళ్ళు. వారికి తగుమాత్రం డబ్బున్నది. ఎప్పుడూ దానధర్మాలు చేస్తూ, అన్నింటికీ దైవం మీదే ఆధారపడి జీవయాత్ర చేస్తూండే వారు. ఎంతో సాధువులు కావటం చేత ఊళ్ళో అందరూ ఆ దంపతులంటే ఎంతో అదరంగా వుండేవారు.

ఆ వూరికి ఒక దొంగ వచ్చాడు. వాడు పగటిపూట ఒక్కొక్క ధనవంతుడి ఇంటికి వెళతాడు. వెళ్ళేటప్పుడు ఆ ఇంటి వారికి అనుకూలంగా వుండే వేషం వేసుకుంటాడు. అందుచేత ఇల్లుగలవారు వాణ్ణి లోపలికి రానిస్తారు. అప్పుడు వాడు ఇంటి రహస్యాన్ని కనిపెడతాడు. ఆ తరువాత వీలు చూచుకుని వాడు ఆ ఇంటు దొంగతనం

చేస్తాడు. దొంగ ఈ విధంగా గ్రామంలో రెండు మూడిళ్ళలో దొంగతనం చేశాక వాడి కన్ను శ్యామరాధ్యుల ఇంటిపై పడింది. వారింటు దంపతు లిద్దరే వుంటారనీ, వారు బొత్తిగా అమాయకులనీ తెలుసుకున్నాడు. వాడు తెల్లని గడ్డమూ, మీసాలూ పెట్టుకుని, ఒక విచిత్రమైన కిరీటం లాంటిది నెత్తిన పెట్టుకుని, ఒక గోతంలో తాను తన్మరించిన పైకం కొంత పెట్టుకుని, రాత్రి పొద్దుపోయి వచ్చి శ్యామరాధ్యుల ఇంటి తలుపు తట్టాడు. "ఎవరు వారు?" అని శ్యామరాధ్యులు అడిగాడు.

"నేనే! తలుపు తెరవండి!" అన్నాడు దొంగ. శ్యామరాధ్యులు తలుపు తెరిచి, దొంగ అవతారం చూసి నిర్భంతపోయి నిలబడి పోయి, "తమ రెవరు?" అని అడిగాడు.

దొంగ లోపలికి వచ్చి తలుపు మూస్తూ, "నేను ద్వార దేవతను; గృహదేవతయొక్క

బంటును. ప్రతి ఇంటా పదివేల రూపాయల సొత్తున్నదా లేదా చూసి రమ్మని గృహ దేవత నన్ను పంపారు. ఎవరింటనైనా పది వేలకు పైబడి వుంటే సరేసరి. పదివేలకు తక్కువ వుంటే దాన్ని తీసుకుపోయి తెల్ల వారేలోపుగా పదివేలు చేసి అందించవలసిందిగా గృహదేవుడుగారి ఆజ్ఞ," అన్నాడు.

"తమరు అందరి ఇళ్లకూ ఇలా వేంచేస్తారా, స్వామి?" అని అడుగుతూ శ్యామారాధ్యులు సగౌరవంగా దొంగను లోపలికి తీసుకువెళ్ళాడు.

"లేదు, లేదు. మీ పంటి మంచి భగవద్భక్తులూ, ధర్మాత్ములూ అయినవారి

ఇళ్ళకు మాత్రమే గృహదేవత నన్ను పంపుతారు. ఇప్పుడే ఒక మహానుభావుల ఇంటి నుంచి వస్తున్నాను. ఈ సంచిలో వుండే ధనం వారింటి నుంచి తెచ్చినదే. ఏదీ? మీ ఇంట్లో వుండే ధనమంతా తెచ్చి నాకు చూపండి. నేను దానికి ఖరీదు కట్టుకొవాలి," అన్నాడు దొంగ.

ఆమాయకులైన ఆ భార్యా భర్తలు తమ ఇంట వుండే డబ్బూ, బంగారమూ అంతా తెచ్చి దొంగవాడి ముందు పెట్టారు.

"అయ్యో, పాపం, మీ ఇంట గట్టిగా అయిదువేల సొత్తయినా లేదే! దీన్ని గృహదేవతగారికి చూపి పదివేలు చేసి తెల్లవారేలోపుగా తెస్తాను," అన్నాడు దొంగ, వెళ్ళి పోవడానికి సిద్ధమవుతూ.

"అప్పుడే వెళ్ళిపోకండి. రాకరాక వచ్చి మా ఇల్లు పావనం చేశారు. మా ఆతిథ్యం పొందమందా వెళ్ళటం మర్యాద కాదు. కింకారీ భోజనం తయారవుతుంది," అన్నారా దంపతులు.

ఆతిథ్యం నిరాకరిస్తే వారికి అనుమానం కలుగుతుందని, ఏమీ తనమాటలు పూర్తిగా నమ్మారు గనక తెల్లవారే లోపుగా ఎప్పుడు వెళ్ళినా తనకు సప్తంలేదని అనుకుని దొంగ ఆతిథ్యం స్వీకరించడానికి సమ్మతించాడు.

వెంటనే సోమాంబ పాయ్య రాజేసి రాజైలా, పాలా, చట్నీలా నిద్రం చేసి, వాటితోబాటు గన్ని బిళ్ళుకూడా తెచ్చి దొంగ ముందు పెట్టించి. పంటకాలు చాలా బాగు న్నాయి, దొంగ ఆకలిమీడ వున్నాడు. అందు చేత వాడు ఎక్కి తొక్కినట్టుగా తినేసి, చెంబెడు నిళ్ళు తాగేశాడు.

"పదార్థాలు చాలా రుచిగా వుండటం చేత బాస్తిగా తినేశాను. భుక్తయాసమై పోయింది," అన్నాడు వాడు.

"కాప్పేవు ఎక్రాంతి తీసుకుని పోదురు గాని. ఇంతలో తొందర ఏమిపచ్చింది?" అన్నారు దండతులు. వాళ్ళు మెత్తగా అమ

ర్చిన పక్కమీద మెనువెల్లుగానే దొంగకు నిద్రమత్తు ముంచుకు పచ్చింది.

"అయ్యో, వారు ఈ సంచి ఇక్కడే పెట్టి నిద్రపోతున్నారు, మరం కూడా పడు కున్నా క ఏ దొంగైనా విస్తాడో ఏమో! ఈ సంచి వీరువలో దాచింది. వారు వెళ్ళే టప్పుడు ఇవ్వబచ్చు," అన్నది సోమాంబ భర్తతో. ఆరాధ్యులు దొంగవాడి గోతాన్ని అట్లాగే తీసుకుపోయి వీరువలో పెట్టి తాళం పెట్టాడు. తరవాత ఆ భార్య భర్తలు పడు కుని నిద్రపోయారు.

తెల్లవారుబామున దొంగకు మెలకువ పచ్చింది. భార్యభర్త లిద్దరూ గాడ నిద్రలో

వున్నారు. ఇట్లు నిశ్శబ్దంగా వుండి, వెళ్ళి పోవటానికి ఇదే తరుణమనుకుని వాడు తన గోతపు సంచి కోసం తడుపుకుంటూంటే వాడి చేతికి చిలగడదుంపల సంచి దొరికింది. అదే తన సంచి అనుకుని దాన్ని ఎత్తి నెత్తిన పెట్టుకుని, తలుపు గడియ తీసి బయటపడి పొరుగుగూరువారి పట్టుకున్నాడు.

ఈరు చాటి చెరువు గట్టుకు చేరేసరికి తెల్ల వార వచ్చింది. అప్పుడు దొంగకు నిద్ర మత్తుకూడా పూర్తిగా వదలటాన తన నెత్తి మీద సంచిలో వున్నది డబ్బా, సగలూ కావల్లే వున్నట్టు వాడికి అనుమానం తగిలింది. వాడు సంచిని గట్టు మీద దించి

విప్పదీసి చూస్తే—ఏముంది?—అన్ని చిలగడ దుంపలు!

తానే చీకట్లో పారపాటున ఒక సంచికి బదులు మరొకటి తెచ్చి వుంటానని దొంగ అనుకున్నాడు. వాడు ఆ సంచిని అక్కడే వుంచి, చెరువులోకి దిగి, ముఖం కడుక్కుని గట్టు మీదికి వచ్చేసరికి, ఎక్కడినుంచో రెండు మూడు గేవెలు వచ్చి చిలగడ దుంపలను తృప్తిగా తింటున్నాయి.

"తినుండి! తినుండి! ఈ రాత్రి నేను మళ్ళీ వెళ్ళి ఆ వెర్రిబాగుల వాళ్ళ దగ్గర చిక్కిపోయిన నా ఆసలు సంచి తెచ్చుకుంటారే!" అన్నాడు దొంగ.

దొంగ వెళ్ళిపోయిన కాస్సేపటికి సోమాంబ లేచి, ద్వారదేవుడు వెళ్ళిపోయిన సంగతి తెలుసుకుని, భర్తను నిద్రలేపి, "వారు చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయినట్లున్నారే! సంచీకూడా తీసుకుపోలేదు," అన్నది.

ఈ మాటకు శ్యామారాధ్యులు, "వెళ్ళి దానా, వరాలిచ్చేవారు చెప్పకుండానే వెళ్ళి పోతారు. సంచీ వారు తీసుకుపోలేదని ఏమిటి సమ్మకం?" అన్నాడు.

చీరువా తెరిచి చూస్తే సంచీ వున్నది. కానీ అందులోవున్న సగదూ, బంగారమూ అంతా ఎంచితే పదివేల రూపాయల విలువ వుండనే వున్నది.

"చూశావా, వారు సంచీ తీసుకు పోనూ పోయారు, పదివేలు చెసి మనకు తిరిగి ఇవ్వనూ ఇచ్చారు!" అన్నాడు అమాయకు ధైర అరాధ్యులు.

చిలిగడదుంపల సంచీ పోయిన సంగతి తెలియగానే ఆ దంపతులు గృహదేవతకు అవి యిష్టంకాబోలు ననుకుని, రోజూ ఆ దేవుడికి చిలిగడదుంప ఒకటి నైవేద్యం పెట్టటానికి నిశ్చయించుకున్నారు.

సోమాంబ కొత్త సగలు ధరించి ఎరిగిన వారందరి ఇళ్ళకూ వెళ్ళి గడచిన రాత్రి జరిగిన అద్భుతం గురించి అందరికీ సవిస్తరంగా చెప్పింది.

అమె భరించిన సగలలో కొన్ని నారా యజ్ఞభండారి అనే భద్రుడి ఇంట దొంగలు దోచుకుపోయినవి. తమ ఇంట పోయిన సగలు ఆరాధ్యుల భార్య వంటన కనిపించి సత్తు అవేటా అనేటా విని, ఆ ఆమాయకు రాలికి దొంగతనం అంటగట్టటం అసంభవం గనక, ఏమి జరిగినదీ తెలుసుకోవటానికి నారాజుభండారి ఆరాధ్యుల ఇంటికి వచ్చాడు. భార్య భర్త లిద్దరూ జరిగిన దంతా—చిలగడదుంపల సంచి పోవటంతో సహా—చెప్పారు.

అప్పుడు భండారి రాజాధికారి దగ్గరికి పోయి ఎవరో దొంగవాడు దొంగతనానికిగాను మారు వేషంతో శ్యామారాధ్యుల ఇంటికి వచ్చి, ప్రమాదపాన తాను తెచ్చిన సంచికి బదులు చిలగడదుంపల గోతం ఎత్తుకు పోయినట్లు చెప్పాడు.

"అయితే వాడు మళ్ళీ ఈ రాత్రి తన సగల కొసం వచ్చితిరుతాడు. అప్పుడు మేము

వాణ్ణి మాటువేసి వట్టుకుంటాం. మీరు మాత్రం మీ పోయిన సగలు శ్యామారాధ్యుల ఇంటికి చేరిసత్తు ఎక్కడా చెప్పకండి," అన్నాడు రాజాధికారి భండారితో.

ఈ ఎత్తు పారింది. సరిగా అర్థరాత్రివేళ దొంగ నిప్పటి వేషంలో వచ్చి శ్యామారాధ్యుల ఇంట తలుపు తట్టాడు. శ్యామారాధ్యులు తలుపు తీసి, "తమరేనా, స్వామీ! దయ చెయ్యండి, దయచెయ్యండి!" అన్నాడు. దొంగవాడు తలుపు గడియ పెట్టటానికి వెనక్కు తిరిగేలోపుగా సాయుధభటులు వచ్చి దొంగను వట్టుకుని, వాడి గడ్డమూ, మీసాలూ లాగేరారు.

వాడు ఈళ్ళో దొంగిలించిన సగలూ, డబ్బా ఎవరివి వారికి దక్కాయి. దొంగకు శిక్షపడింది.

గొప్ప జిత్తులమారి అయిన దొంగను వట్టించినందుకు శ్యామారాధ్యులకు రాజా గారు చిన్న బహుమానంకూడా ఇచ్చాడు.

అన్న - చెల్లెలు

3

బొగ్గాడు వదిలిపెట్టిన ఘానిం, గుండెలు పగిలెలాగా ఏడుస్తూ ఒక రోజుల్లా కాలినడక నడిచి ఒక గ్రామం చేరుకున్నాడు. ఒక వంక దుఃఖమూ, మరొక పంక బడలికా, ఆకలి చప్పులూ అతన్ని బాగా కుంగదీశాయి. ఎపరినన్నా పలకరించి అతిథ్యం అడిగే శక్తికూడా లేక అతను మసీదు ఆవరణలో ఒక చాప మీద శరీరం వాల్చి మైకంలో పడిపోయాడు.

మర్నాడు ఉదయం మసీదుకు ప్రార్థనల కోసం వచ్చినవారు అతన్ని చూసి శవమే అనుకున్నారు. కాని పరికిలించిన మీదట అతను గొప్పిల్లిపట్టు తెలిసినది. ఎవరో ధర్మాత్ములు అతని పక్కన రెండు రోజులూ, ఒక తేనె విడత పెట్టారు.

ఘానిం వ్యాధిగ్రస్తుడై నెల రోజులపాటు ఆ చాప మీదే ఉన్నాడు. అతని శరీరం

చిక్కి శల్యమయింది. తన మీద ఈగలు ముసురుతున్నది కూడా అతను ఎరగడు. ఇక అతను బతకడని నిర్ధారణ చేసుకుని గ్రామస్తులు అతన్ని బాగ్గాడులోని అను పత్రికి వంప నిశ్చయించారు.

ఒక ఒంటెలవాడు డబ్బు తీసుకుని అతన్ని అస్త్రపత్రికి చెర్బటానికి ఒప్పకు న్నాడు. అతన్ని చాపతో సహా చుట్టి ఒంటె మీద ఎక్కిస్తూ ఉండగా ఘానిం తల్లి, చెల్లెలూ అటుగా వస్తూ, "ఎవడో, పాపం, దిక్కులేనివాడు. మన మానింలాగే ఉన్నాడు కాదా?" అనుకున్నారు. వాళ్ళు కాలి నడకన డమాస్కసు నుంచి బాగ్గాడుకు పోతూ మట్టికొట్టుకుని దిక్కులేని స్త్రీల లాగా ఉన్నారు.

ఒంటెలవాడు ఘానింను ఒంటె పై న వేసి బాగ్గాడుకు చేర్చి, అనుపత్రి ఇంకా

పంపాడు. ఇతనికి ఏ లోటూ రానియకు, 'అని చెప్పాడు.

పర్తకుడి భార్య పెద్ద అండాలో నీళ్ళు కాగ బెట్టించి, ఘానింకు స్నానం చేయించి, తన భర్త దుస్తులు తొడిగించి, అతని చేత ఒక గ్లాసు వర్షతు తాగించి, అతని ముఖం వన్నీరుతో తుడిపించింది. ఈ ఉపచారాలతో ఘానింకు శ్వాస కాస్త బాగా అడింది. బలంకూడా కొంచెం కొంచెంగా తిరిగి రాసాగింది. అతనికి తన గతమంతా జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఎంతో కాలమయ్యాక మళ్ళీ కూతల్ కులూబ్ గురించి ఆలోచించ సాగాడు...

కూతల్ కులూబ్ ను చీకటికొట్టులో వేయ మని అజ్ఞాపించిన ఇలీఫా ఆమెను పూర్తిగా ఘోరిచాడు. ఇరవైనాలుగు రోజులు గడిచాక ఇలీఫా ఆ చీకటికొట్టు పక్కగా వెళుతూ లోపల ఎవరో అనుకుంటున్న మాటలు విన్నాడు.

కూతల్ కులూబ్ ఘానింకు ఉద్దేశించి ఈ విధంగా అనుకుంటున్నది: "ఇలీ ఫాతో పోలిస్తే నువ్వెంత ఉదారుడివి! అయిన మనిషిని నీవు నా మానం కాపా చావు; అయిన నీ తాలూకు స్త్రీలకు తీరని అపచారమూ, అపమానమూ చేశాడు! కాని అయిన అల్లా సమక్షంలో నిలబడి ఈ పాపా

తెరప నందున ఘానింకు అనుపేత్తి మెట్లు మీద పడుకోబెట్టి, ఒంటెను తీసుకుని తిరుగు ప్రయాణమై వెళ్ళిపోయాడు.

అయ్యవశాత్తూ అక్కడికి బాగ్గాదు పర్తక ప్రముఖుడొకడు వచ్చి, ఘానింకు చూసి, "ఎవరో, పాపం, కుర్రవాడు! ఆస్పత్రిలో ప్రవేశించాడంటే తిరిగి ప్రాణాలతో బయటపడడు. ఇతన్ని ఇంటికి తీసుకు పోయి చికిత్స చేయించానంటే అల్లా కృప వల్ల ఆ లోకంలో నుఖపడతాను," అను కున్నాడు. అయిన తన బానిసల చేత ఘానింకు తన ఇంటికి పట్టించుకు పోయి, తన భార్యతో, "అల్లా మనకి అతిథిని

నికి సంబంధించి చెప్పకొవలసిన రోజు వస్తుంది. నీకు ఆకారణంగా ద్రోహం చేసిన ఖలీఫాకు దేవతలు తగిన శిక్ష విధించక వదిలిపెడతారా?"

ఈ మాట లంటున్నది కూతల్ కులూబ్ అని తెలుసుకుని ఖలీఫా, తాను ఘానింకు ద్రోహం చేసిన సంగతి కూడా గ్రహించాడు. ఆయన ఆమెను తన సమక్షానికి రప్పించి, "నేను ఎవరికి ద్రోహం చేశాను? నా స్త్రీ మానాన్ని కాపాడిందెవరు?" అని అడిగాడు.

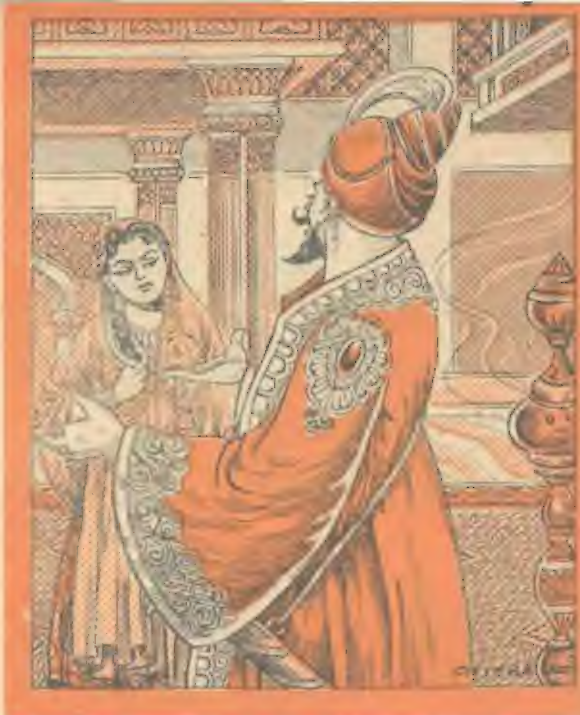
"పర్తకుడు ఘానిం! ఆతను ఎంత మృదు స్వభావం కలవాడు! ఎంత పెద్ద మనిషి! ఆక్రమమైన పని చెయ్యటం అతనికి సాధ్యంకాదే!" అన్నది కూతల్ కులూబ్.

"పాఠపాటు జరిగిపోయింది. ఇందుకు పరిహారంగా నీ కేం కావాలి? కోరుకో! తప్పక ఇస్తాను," అన్నాడు ఖలీఫా.

"ప్రభూ, నాకు ఘానింను ఇప్పించండి. అతను తిరిగివస్తే ఆతన్ని పెళ్ళాడటానికి అనుమతి ఇవ్వండి," అన్న దామె.

"మాట ఇచ్చి కాదంటానా? అలాగే పెళ్ళాడు," అన్నాడు ఖలీఫా.

"ఇంతకూ, ఘానిం ఎక్కడ ఉన్నాడీ ఎవరికి తెలిసినట్లు కనబడడు. ఆతన్ని

నేనే స్వయంగా వెతుక్కుంటాను," అన్నదామె.

"నీకు ఎలా చేయాలని ఉంటే అలా చెయ్యి. నా ఆభ్యంతరం ఏమీ లేదు," అన్నాడు ఖలీఫా.

కూతల్ కులూబ్ పరమానందభరితురాలై, వెయ్యి బంగారు దీనారాలు వెంట తీసుకుని ఆ రోజే బాగ్దాదునగర మంతా కలయ తిరిగింది. ఎంత వాకబు చేసినా ఆమెకు ఘానిం వార్త తెలియరాలేదు. మర్నాడామె సగరంలోని పర్తక కేంద్రాలన్ని తిరిగి, ప్రతి కేంద్రంలోనూ ప్రముఖ పర్తకుడికి తన కథ చెప్పకుని, బీదలకు దానం

చేయమని డబ్బిచ్చింది. మూడోసారి ఆమె సగల పర్తకుల పేటకు వెళ్ళి అక్కడి పర్తక ప్రముఖుడికి కూడా తన కథ చెప్పి, దానధర్మాలకు డబ్బిచ్చింది.

అప్పుడా పర్తకు డామెతో, "అమ్మా, దైవికంగా నే నొక యువకుడికి మా ఇంట అశ్రయమిచ్చాను. అతను చాలా జబ్బుగా ఉన్నాడు. నా కతని పేట తెలియదు గాని, మనిషి శవంలాగా ఉన్నప్పటికీ అంద చందాలు గలవాడని, గొప్ప పంశంలో పుట్టిన వాడని తెలుస్తూనే ఉంది. అతను ధనాన్నే, ప్రేమనే కోల్పోయాడని నేను అనుకుంటున్నాను," అన్నాడు.

ఈ మాటలు వింటుంటే ఆమె హృదయం వేగంగా కొట్టుకొసాగింది. ఆమె పర్తకుడితో, "తాతగారూ, ఎటుగాని వేళ మిమ్మల్ని దుకాణం విడిచి రమ్మనటం భావ్యంగా ఉండదు. మీ ఇల్లా చూపగల మనిషి నెవరినైనా నా వెంట పంపుతారా?" అని అడిగింది. పర్తకుడు వెంటనే ఒక చిన్న పిల్లవాణ్ణి పిలిచి, "ఒరే, ఈమెను మా ఇంటికి తీసుకు పో," అన్నాడు.

కుర్రవాడి సహాయంతో కూతలేకులూబ్ పర్తకుడి ఇంటికి వచ్చి మంచాన పడి ఉన్న ఘానింను చూసింది, కాని గుర్తించలేక పోయింది. ఆమె అతన్ని చూసి బాలి పడుతూ పర్తకుడి భార్యతో, "తన దేశంలో రాజే అయినా కాని దేశంలో వచ్చి పడిన వాడు ఎంత దురదృష్టహినుడు! ఇతనికి మందులూ అదీ బాగ్రత్తగా ఇప్పించండి," అంటూ కొంత డబ్బు ఇచ్చి రాజభవనానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయింది.

ఆమె ప్రతి రోజూ సగరం మూల మూలలకు వెళ్ళి ఘానిం కోసదం ఇంకా వెతుకుతూ ఉంది. ఇలా ఉండగా సగల పర్తక ప్రముఖుడు ఒకనాడు ఆమెకు విదురై, "అమ్మాయీ, బాగ్గాదుకు రోజూ వచ్చే అనాథులను గురించి వాకబు చేస్తూ ఉండ

మని నాతో అన్నావు గదా. ఇవాళ ఇద్దరు అనాథ స్త్రీలు నాకు తటస్థపడ్డారు. వారు చాలా దీనాపస్థలో ఉన్నారు. కాని గొప్ప ఇంటి వాళ్ళనిపిస్తుంది," అన్నాడు.

వారిని తన వద్దకు తీసుకు రమ్మని కూతలోకులూబ్ అయినను కోరింది. ఆయన అలాగే చేశాడు. వారిని చూస్తూనే ఆమె కంట తడిపెట్టుకుని, "అయ్యో, వీరు కష్టాల కోసం పుట్టినవారు కారు. ఒకప్పడు ఎంతో గౌరవంగా బతికినవారు. మొహాలు చూస్తేనే తెలుస్తున్నది," అన్నది.

ఈ మాటలు విని ఆ ఇద్దరు స్త్రీలుకూడా ఏడిచారు. వారు ఘానిం తల్లి, చెల్లెలూనూ. ఘానిం తల్లి కూతలోకులూబ్తో, "అమ్మో, మేము నా కొడుకు ఘానిం కోసం వెతుకు తున్నాం. మా ఆ బ్రేషని ఫలించాలని అల్లాను ప్రార్థించమ్మా!" అన్నది.

ఈ మాట వినిగానే కూతలోకులూబ్ స్పృహ తప్పి పడిపోయింది. వారిద్దరూ తన బ్రయ్యడి తల్లి, చెల్లెలూ అని ఆమె గ్రహించింది. స్పృహ తెలుస్తూనే ఆమె వారిద్దరినీ కొగలించుకుని, "అల్లాను స్మృంది. నాలోకూడా విశ్వాసం ఉంచండి. ఇక మీ కష్టాలు తలగిపోతాయి," అన్నది. ఆమె పర్తకుడికి వెయ్యి దీనారాలిస్తూ,

"తాతగారూ, వీరిద్దరినీ మీ ఇంటికి తీసుకు పోయి, వారికి చక్కగా స్నానాలు చేయించ మని, మంచి బట్టలు కట్టించమని మీ భార్యతో చెప్పండి. వారిని అన్ని విధాలా ఆదరణతో చూడండి," అన్నది.

మర్నాడు ఉదయం ఆమె వారిని పరా మర్పించడానికి పర్తకుడి ఇంటికి వెళ్ళానికి వారిద్దరూ పూర్తిగా మారిపోయి రాణివాసపు స్త్రీలలాగా ఆమె ఎదట ప్రత్యక్షమయ్యారు. తరవాత ముగ్గురూ కలిసి రోగి పద్దకు వెళ్ళారు. అతనింకా అవస్థార పైతిలోనే ఉన్నాడు. అతన్ని అతని తల్లిగాని, చెల్లెలు గాని గుర్తించనే లేదు.

వాడు ముగ్గురూ అక్కడే కూచుని మాట్లాడటంలో కూతలేకులూబ్ అనే మాట వచ్చింది. వెంటనే ఘానిం కళ్ళు తెరిచి, మోచేతి మీద కొద్దిగా లేచి, "ఎక్కడున్నావు, కూతలేకులూబ్?" అన్నాడు.

"అక్కడే ఉన్నాను. నువ్వు నిజంగా ఘానిం చేనా?" అన్నది కూతలేకులూబ్ అత్రంగా లేస్తూ.

"అవును, నేను ఘానింనే!" అన్నాడతను. ఆ తరువాత ఏమి జరగాలో అదంతా జరిగింది. అందరూ ఆ సందర్భాన్ని చూచుకున్నారు. ఒకరినొకరు కొంగిలించుకున్నారు.

కూతలేకులూబ్ తన ప్రియుడితో, ఖలీఫా బరిగిన దానికి పట్టాభిషేకం పట్టాడని, తామిద్దరూ పెళ్ళాడటానికి కూడా ఒప్పుకున్నాడని చెప్పి, రావనగరుకు వెళ్ళిపోయింది. అమె అక్కడి నుంచి ఆ స్త్రీ లిద్దరికీ రాబోయితమైన దుస్తులు పంపింది. నాలుగు రోజులపాటు పుష్పకరమైన ఆహారం

వారికి ఏర్పాటు చేసింది. తరువాత ఖలీఫాతో అంతా చెప్పేసింది.

ఖలీఫా ఘానింను తన దర్బారుకు పిలిపించాడు. ఘానిం అందమూ, అతని విషయం ప్రవర్తనా ఖలీఫాను ముగ్గుణ్ణి చేశాయి. అందరూ వింటూండగా ఘానిం తన కథ ఉన్నదున్నట్టు చెప్పాడు. అతను నిర్దోషి అని ఖలీఫాకు మరింత బాగా సమ్మతం కుదిరింది. ఆయన ఘానింపై దౌర్జన్యం చేసినందుకు క్షమాపణ చెప్పకుని అతనికి మంచి ఉద్యోగమూ, నౌకర్లూ మొదలైనవి ఏర్పాటు చేశాడు.

ఘానిం చెల్లెలు ఫిత్నా అపూర్వ సౌందర్య పతి. ఆమె చక్కదనం చూసి ఖలీఫా ఆమెను పెళ్ళాడగోరాడు. ఇందుకు ఘానిం సంతోషంగా సమ్మతించాడు. ఘానింకూ, ఖలీఫాకూ ఒకే నమయంలో వివాహాలు జరిగాయి. తరువాత అందరూ సుఖంగా ఉన్నారు. —(అయిపోయింది)

రాముడు సీతా లక్ష్మణులతో సహా మహా భయంకరమైన దండ కారణ్యం ప్రవేశించాడు. అరణ్యం అంచునే ఋష్యా శ్రమాలున్నాయి. అశ్రమాలుండే ప్రాంతం అందంగానూ, వాసయోగ్యంగానూ ఉన్నది.

అక్కడి ఋషులు సీతా రామలక్ష్మణులకు చక్కని అతిథ్య మిచ్చి, "రామా, రాజు దుష్ట శిక్షణ చెస్తాడు గనక ప్రజలకు తండ్రీ వంటివాడు. మేము నీ రాజ్యంలో ఉన్నాం. నీవు పట్టణములో ఉన్నా, అరణ్యంలో ఉన్నా మాకు రాజువే. ఆందు చేత నీవే మమ్మల్ని ఎల్లప్పుడూ రక్షిస్తూ ఉండాలి," అన్నారు.

రాముడు ఆ అశ్రమాలలో రాత్రి గడిచి ఉదయం కాగానే సీతా లక్ష్మణులతో సహా

నిర్జనమైన భీకరారణ్యం ప్రవేశించాడు. ఈ భయంకరారణ్యంలో అందమన్నది లేదు. ఎటు చూసినా భయంకరమైన దృశ్యాలే. చెట్లు చీకాకుగా ఉన్నాయి. నీటి మడుగులు ఆ సహ్యం పుట్టిస్తున్నాయి. సమస్త భీకర జంతువులూ ఆ అరణ్యంలో తిరుగాడుతున్నాయి.

దారిలేని ఆ అరణ్యంలో పడి వారు పోతూండగా వారి కొక రాక్షసుడు ఎదురయ్యాడు. వాడు చాలా ఎత్తుగా ఉన్నాడు. పెద్ద నేరు; పెద్ద పాట్లు; చూస్తేనే రోత పుట్టి ఆకారం! వాడి చేతిలో ఒక పెద్ద సూలం ఉన్నది. దానికి సింహలూ, ప్లలులూ, తోడెళ్ళూ, జింకలూ, ఒక ఏనుగు తలా గుచ్చి ఉన్నాయి. ఆ రాక్షసుడు సీతా రామ

అతనికి వంపందే ఆ ఉద్దేశం కొంచెం
కొంచెమే నెరవేరుతున్నది. అక్కణా, తండ్రి
చనిపోయినా, రామ్మం పోయినా కలగని
బాధ ఏమీ సితను తాకటం చేత కలుగు
తున్నది!" అన్నాడు కన్నెరు శార్పుతూ.

రాముడి దుఃఖం చూసి అక్కణుడికి
పట్టరాని ఆగ్రహం వచ్చింది. "నేను
పక్కన ఉండగానే అలా విచారిస్తావేమిటి?
ఒక్క బాసంతో నేను వీడి ప్రాణాలు
లిస్తాను," అని అతను రాముడితో అని
రాక్షసుడితో మెలకారంగా, "నాయనా,
ఈ అరణ్యంలో సుఖంగా ఉండే నువ్వే
పడవు?" అన్నాడు.

"అడిగేవాణ్ణి నేను, చెప్పేది మీరు!
ఇటుకేసి ఎక్కడికి పోతున్నారు?" అన్నాడు
రాక్షసుడు.

"మేము క్షత్రియులం. సదాచారం గల
వాళ్ళం. అరణ్యవాసం చేస్తున్నాం. నీ
సంగతి చెప్పి," అన్నాడు రాముడు.

"నా సంగతి చెబుతా విను. నా తండ్రి
బయ్యడు, తల్లి శత్రుహద. నా పెరు ఏరా
ధుడు. బ్రహ్మను గురించి పెద్ద తపస్సు
చేసి నెను వీ ఆయుధంతోకూడా చాప
కుండా పరం పొందాను. అందుచేత మీరీ
అడవాని మీద అశ వదులుకుని, పారిపోయి

అక్కణులను చూస్తూనే యముడిలాగా
మీదికి వచ్చి, సితను అపరింగా ఎత్తి
చంకన పెట్టుకుని, "మీరు ఆయువు తీరి
ఈ అరణ్యంలోకి వచ్చినట్టున్నారు. మీరు
చూస్తే ఋషి వేషాలు ధరించారు, మరి
మీ వెంట ఈ ఆడది ఎందుకున్నది? నేను
దీన్ని వెళ్ళాడెస్తాను. ఋషులను వెంటట
నాకు అలవాటే, అందు చేత మిమ్మల్ని
చంపి మీ రక్షం తాగేస్తాను," అన్నాడు.

రాక్షసుడి చంకలో చిక్కి గిలగిలా కొట్టు
కుంటున్న సితను చూడగానే రాముడికి
దుఃఖంతో నేరార్పుకు పోయింది. అతను
అక్కణుడితో, "ఏ ఉద్దేశంతో కైకెయి నన్ను

ప్రాజ్ఞాలు రక్షించుకోండి. మీ ప్రాజ్ఞాలు పీసేదాశం బాధం?" అన్నాడు రాక్షసుడు.

రాముడి కళ్ళు కోపంతో ఎర్రబడ్డాయి. "నీచుడా, వర ప్రహరణం చేస్తావా? నీకు శాలం మూడింది," అంటూ అతను విల్లు ఎక్కుపెట్టి ఎదు కరుకైన బాణాలు రాక్షసుడి శరీరంలో దిగిపోయేటట్లు కొట్టాడు.

విరాధుడు ఎగతాళిగా నవ్వుతూ సీతను కింద దించి, ఒక్కసారి ఒళ్ళు విరుచుకునే సరికి ఎదు బాణాలూ వాడి శరీరం నుంచి బయటికి వచ్చి, కింద పడిపోయాయి. వాడు కోపంతో శూలం ఎత్తి రామలక్ష్మణుల పైకి వచ్చాడు.

రాముడు రెండు బాణాలతో వాడి శూలాన్ని ముక్కలు చేశాడు.

కాని విరాధుడు లక్ష్మి పెట్టక వారిని వట్టుకోవటానికి యత్నించాడు. రామ లక్ష్మణులు కత్తులు యాని వాళ్లు ఎన్నో పోట్లు పోడిచారు. ఆ పోట్లనుకూడా లక్ష్మి పెట్టక వాడు ఆ ఇద్దరినీ అవలీలగా చెరొక భుజం మీదికి ఎత్తుకుని అరణ్యానికి అడ్డం పడి నడవసాగాడు.

"వీడిలా మనని ఎక్కడికి తీసుకు పోతావో చూద్దాం," అని రాముడు లక్ష్మి ఋడితో అన్నాడు.

కాని సీత మాత్రం వాడి చెతులు పట్టు కుని, గట్టిగా విడుస్తూ, "అయ్యో, ఈ రాక్షసుడు రామ లక్ష్మణులను ఎత్తుకు పోతున్నాడు. నన్ను తోడేళ్ళో పెద్దవ్రులులో మింగేస్తాయి!...ఓ రాక్షసుడా, నీకు దణ్ణం పెడతాను. వారిని వదిలేసి నన్ను తీసుకుపో!" అన్నది.

సీత చేసిన అర్తనాదం వినిగానె రామ లక్ష్మణులు కూడ బయక్కుని, తమ చెతులలో ఉన్న కత్తులతో విరాధుడి భుజాలు రెండూ సరికేశారు, వాడు కాస్తా పర్వతం కూలినట్లు కూలాడు. అలా కింద పడిన ఆ రాక్షసుణ్ణి రామ లక్ష్మణులు పిడికిళ్ళ

తోనూ, మోకాళ్ళతోనూ కుమ్మి మున్నుంటోకి ఎముక లేకుండా చితక బొడిచారు. అప్పటికి వాడి ప్రాణం పోలేదు.

విరాధుడు కదలకుండా వాడి కంఠంపైన కాలువేసి బలంగా తొక్కి పట్టి, రాముడు, "లక్ష్మణా, వీణ్ణి ఇలాగే పూడ్చేద్దాం. ఒక పెద్ద గొయ్యి తవ్వి," అన్నాడు. లక్ష్మణుడు వాడి వక్కనే గొయ్యి తవ్వాడు. రామ లక్ష్మణులు వాణ్ణి ఆ గోతిలోకి బలాత్కారంగా తోసేశారు. గోతిలో పడిపోతూ వాడు పెట్టిన పెడబొబ్బకు అరణ్యమంతా దద్దరిల్లింది. తరవాత రామ లక్ష్మణులు గుంటను రాళ్ళతో పూడ్చేశారు.

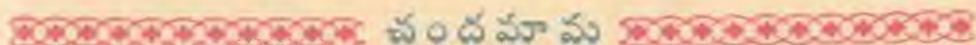

రాముడు సీతను కొగలించుకుని, దైర్యం చెప్పి, లక్ష్మణుడితో, "మనం ఇలాటి అరణ్యానికి ఆలవాడువడిన వాళ్ళం కాదు. అందుచేత ఇక్కడ ఉండటం మంచిది కాదు. త్వరగా శరభంగ మహాముని ఆశ్రమానికి పోదాం," అన్నాడు.

వారు శరభంగ మహాముని ఆశ్రమాన్ని చేరవస్తూ ఉండగా రాముడి కొక వింత దృశ్యం కనిపించింది. భూమికి ఎత్తుగా ఒక శాంతివంతమైన రథం కనిపించింది. దానికి అకు పచ్చని గుర్రాలు కట్టి ఉన్నాయి. సూర్యుడులాగా వెలిగి పోతున్న ఒక మహా పురుషుడు, శాంతివంతమైన ఆభరణాలూ, స్వచ్ఛమైన బట్టలూ ధరించి, నేలను అంటుకుండా అశ్రమంకేసి పోవటం కనిపించింది. అయిన వెంట అయినలాటి వాళ్ళే అనేక మంది పరివారంగా ఉన్నారు. అందరూ పాతికేళ్ళ వయస్సుగల వాళ్ళే.

రాముడు లక్ష్మణుడికి ఈ దృశ్యం చూపించి, "లక్ష్మణా, అది దేవేంద్రుడు లాగుంది. నేను వెళ్ళి తెలుసుకువస్తాను. నీవు, సీతా ఇక్కడే ఉండండి," అంటూ శరభంగాశ్రమం కేసి బయలుదేరాడు.

ఆ పచ్చినది నిజంగా దేవేంద్రుడే. శరభంగ మహామునిని బ్రహ్మలోకానికి తీసుకు

రాముడు దేవేంద్రుని గురించి అడగగా అయన, "అవును, నేను తపశ్శక్తి చేత బ్రహ్మలోకం సాధించుకున్నాను. నన్ను తీసుకు పోవాలని ఇంద్రుడు పచ్చాడు. నిపు నా శోసం పనున్నావని తెలిసి, నిన్ను చూసి మరీ పోదామనుకున్నాను. నేను సాధించిన బ్రహ్మలోక, స్వర్గలోకాలను నీకు దానం చేస్తాను, పుచ్చుకో," అన్నాడు.

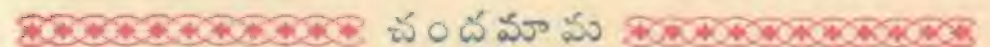
"స్వామి, నాకు కావలసిన లోకాలను నేనె సంపాదించుకుంటాను. ప్రస్తుతం ఈ అరణ్యంలో నాకు వానయోగ్యమైన చోట చొప్పుండి," అన్నాడు రాముడు.

"ఈ యేటి వెంబడి పోతే సులిక్షి మహా ముని అశ్రమం వస్తుంది. అయిన నీకు తగిన చోటు చూపించ గలుగుతాడు. పాము కుముసాన్ని విడిచినట్లు నేని దేహాన్ని విడవటం చూసి మరీ వెళ్ళండి," అంటూ శరభంగ మహాముని అగ్నిలో ఆజ్ఞం పోసి అందులో ప్రవేశించాడు. అయన శరీరం అస్థికలతో సహా దగ్ధమయ్యాక, అయన ఇరవై అయిదేళ్ళ ప్రాయంగల దివ్య శరీరంతో అగ్ని నుంచి వెలువడటం చూసి సీతా రామలక్ష్మణులు నివ్వెర పోయారు.

శరభంగుడు దేహం చాలించగానే అశ్రమంలోని మునులందరూ రాముడి

వెళ్ళడానికి స్వయంగా తన శరభంలో వచ్చాడు. రాముడు తన శోసం పనున్నావని గ్రహించి ఇంద్రుడు శరభంగుడితో, "రాముడు నన్ను కలుసుకోవడానికి వస్తున్నాడు. అతనివల్ల ఒక మహాకార్యం బరగాలి. అది ముగిసినదాకా అతనికి కన పడటం నా కిష్టం లేదు," అని చెప్పి తన రథ మెక్కి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు.

తన ప్రయత్నం విఫలంకగా రాముడు సీతా లక్ష్మణులను కలుపుకుని శరభంగుడి వద్దకు వచ్చి సమన్వరించాడు. అప్పటికే శరభంగుడు అగ్ని ప్రవేశం చెయ్యడానికి ఏర్పాట్లన్నీ చేసుకుని ఉన్నాడు.

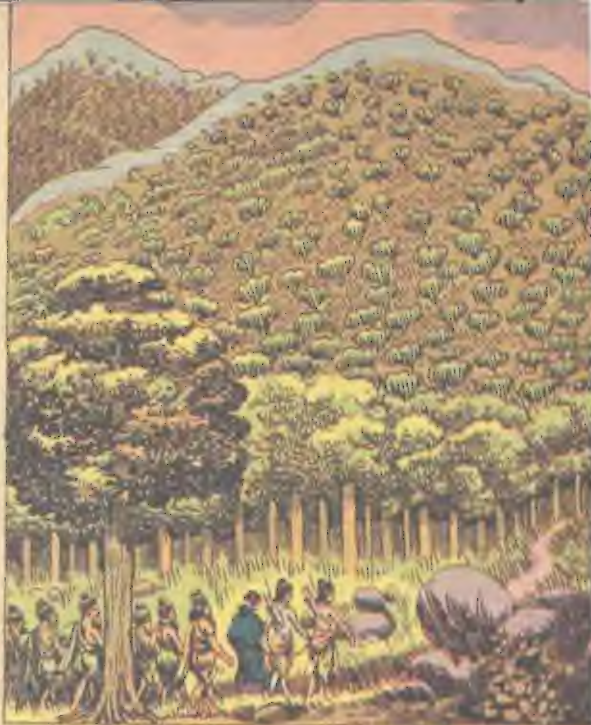

వెళ్తుకు వెళ్ళి, "రామా, వంపాతిరం లోనూ, చిత్రకూటం లోనూ, మందాకినీ తీరం లోనూ ఉండే ఋషులను రాక్షసులు చెప్పురాని హింసలు పెడుతున్నారు. వాళ్ళచేత కచ్చి పోయిన ఋషుల శరీరాలు ఎలా పడి ఉన్నాయో చూడు. క్రూరులైన ఈ రాక్షసుల బారీనుంచి ఋషులను నివేశాపాడాలి," అన్నాడు.

"నెను అరణ్యవాసం రావటంలో తండ్రి అజ్ఞను పాలించే మేలు ఒకటేననుకున్నాను, ఇప్పుడు నాకు మీ మూలంగా మరొక మేలు కూడా చెకూరుతుందన్నమాట. నెను తప్పక రాక్షసుల బారి నుండి ఋషులను కాపాడతాను," అని రాముడన్నాడు.

రాముడు సుతిష్ఠుడి ఆశ్రమానికి బయలుదేరుతుంటే వైభావనుడు మొదలైనవారు అతని వెంట కదిలారు. వారందరూ కొన్ని సదులను చాటి, ఒక పర్వతం పక్కాగా మన్న అరణ్యం ప్రవేశించారు. అ అరణ్యం లోనే సుతిష్ఠ మహాముని ఆశ్రమం ఉన్నది.

రాముడు తన పెరు చెప్పుకుని సమ స్కారం చెయ్యగానే సుతిష్ఠ డతన్ని గుచ్చి కైగలించుకుని, "రామా, నీవు చిత్రకూటం చేరినప్పటి నుంచి నీ వార్తలు వింటూనే ఉన్నాను. నెను చాలా తపస్సు చేశాను.

అదంతా నీ కిస్తాను, సేతా లక్ష్మణులతో అన్ని లోకాలూ అనుభవించు," అన్నాడు.

"స్వామీ, లోకాలన్నీ నెనే సంపాదించు కుంటాను. నా కి అరణ్యంలో నివాసయోగ్య మైన స్థానం ఉంటే చెప్పండి చాలు," అన్నాడు రాముడు.

"శావాలంటే ఈ ఆశ్రమంలోనే ఉండ వచ్చు. ఇక్కడ మృగ బాధ తప్ప మరే బాధా లేదు," అని సుతిష్ఠుడు చెప్పాడు.

"నెను పారపాటున ఆశ్రమ మృగాలను చంపినట్లయితే మీకు శాపం రావచ్చు. అందుచేత ఈ ఆశ్రమం నాకు పట్టు," అన్నాడు రాముడు.

సీతారామ లక్ష్మణులు ఆ రాత్రి అక్కడే సుఖంగా గడిపారు. మర్నాడు ఉదయం కాల కృత్యాలు ముగించి సుతిష్ఠుడితో, "స్వామి, నా వెంట వచ్చిన ముసులు తొందర చెస్తున్నారు. మాకు సెల విప్పించండి," అన్నాడు.

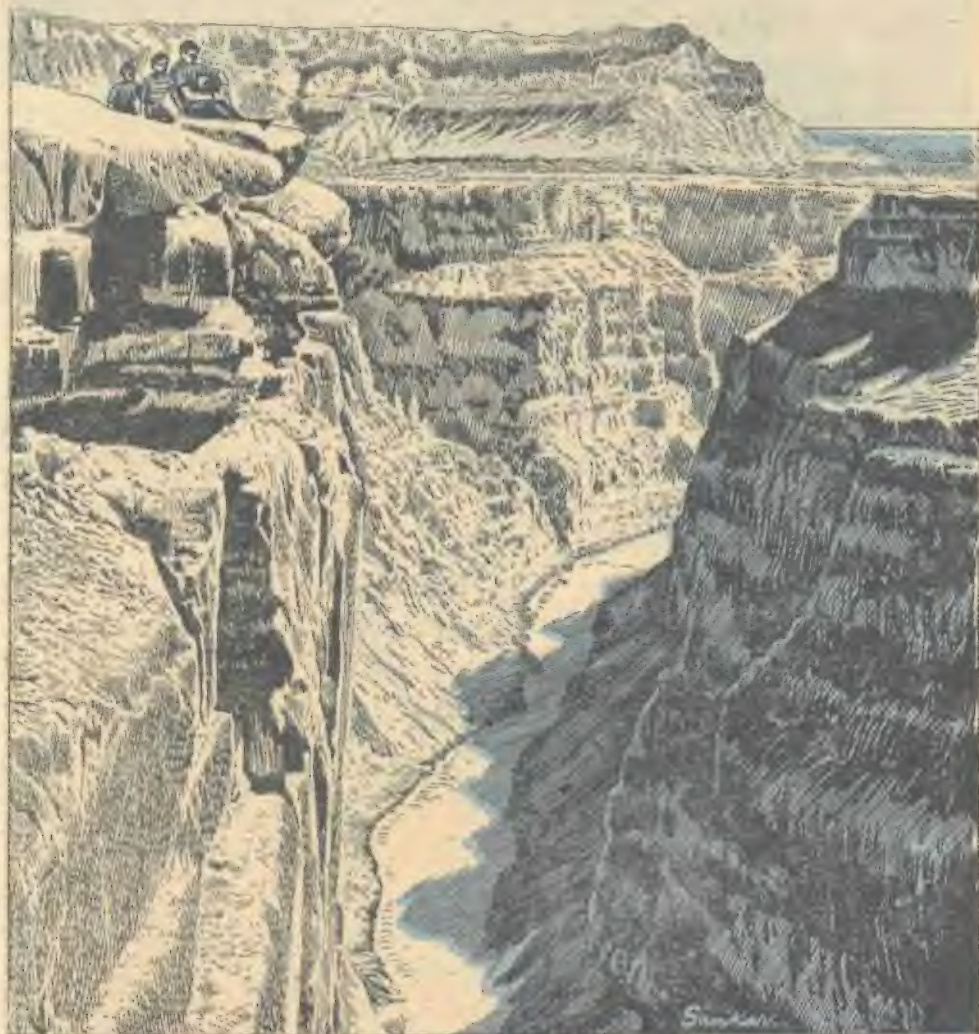
సీత రామలక్ష్మణుల ఆయుధాలు తెచ్చి ఇచ్చింది. దారిలో సీత రాముడితో, "ప్రవంచంలో మూడు మహా పాపాలు: అబద్ధం చెప్పటమూ, పర స్త్రీని కొరటమూ, అకారణ వైరమునూ. అన్నిటిలోకి అకారణ వైరం చాలా చెడ్డది. మొదటి రెండు పాపాలూ నిన్నంటలేవు. నాకు తెలుసు. కాని మనకు ఏ కిడూ చేయని ఛాక్షులను నీ వెందుకు చంపాలి? వారిని చంపుతానని ఈ ఋషుల కెందుకు నూట ఇవ్వాలి? అసలు ఆయుధాలు వెంట ఉండటమే ఒక కీడు. పూర్వం ఒక ముని తపస్సు చేసు కుంటూ ఉంటే తపోభంగం కలిగించడానికి

ఇద్దరుడు ఒక భటుడి రూపంలో వచ్చి తన కత్తిని భద్రంగా దాచి ఉంచమని, మళ్ళీ వచ్చి తినుకుంటానని చెప్పాడు. ఆ ముని ఆ కత్తిని కాపాడటానికి వెంట ఉంచుకుని తిరుగుతూ, మొదట్లో వళ్ళూ ఫలాలూ గోకాడట. కాని రాసురాసు అతడి ఋద్ధి హింసవైపు మళ్ళీ, వివరకు చచ్చి సరకానికి వెళ్ళాడు. అందుచేత మనం కనినం ఈ అరణ్యవాస కాలంలో నైనా ఆయుధాలు విసర్జించి తపస్సు చేసు కుందాం. తిరిగి అయోధ్యకు వెళ్ళాక క్షత్రియధర్మం పాటించవచ్చు. ఇది ఆదేశం కాదు. సూచన మాత్రమే," అన్నది.

రాముడు సీతతో, "ఆ ముసు లందరూ ప్రాధేయ పడితే వారి కొరికపై, రాక్షసులను చంపి వారి తపస్సు నిర్విఘ్నంగా కొనసాగిస్తా నని మాట ఇచ్చాను. నిన్నూ, లక్ష్మణుణ్ణి, నా ప్రాణాలనూ వదులుతాను గాని చేసిన ప్రతిజ్ఞ విడవను," అన్నాడు.

భూమిలో ఒక గాటును ఈహించండి. దాని నిడివి 217 మైళ్ళు, లోతు దాదాపు ఒక మైలు, వెడల్పు 4 లగాయతు 8 మైళ్ళు. అలాటి కనుమ ఈ క్షిర అమెరికాలోని అరిజోనా రాష్ట్రంలో ఉన్నది. అదే గ్రాండ్ కాన్యాన్. దీని అడుగున కొలరాడో నది ప్రవహిస్తున్నది. ఈ కనుమ దిగువభాగంలో ఉండే రాళ్ళు 150 కోట్ల ఏళ్ళవారివి! భూమియొక్క దరిత్ర అంశా ఈ కనుమలో మనకు కానవస్తుంది.

ప్రశ్నోత్తరాలు

CHITRA

1. యస్, రామచంద్రయ్య, సంతపేట

రాత్రులు నక్షత్రములను చూచునప్పుడు ఒక్కొక్క నక్షత్రము తానున్న చోటును విడిచి, క్రిందికి జారునట్లు కనిపించి, మధ్యలో అంతర్ధాన మవుతుంది. అలా జరుగుటకు కారణము నెలవిస్తారా?

అలా రాలినట్లు కనిపించేవి ఉల్కలు. నక్షత్రాలు ఎప్పుడూ ఒకే స్థానంలో ఉంటాయి. ఉల్కలు బయటి అకాశంలో నుంచి భూమి కేసి వచ్చి, గాలి ఒరిపిడికి వేదెక్కి మండిపోతాయి. ఇది భూమికి 150—250 మైళ్ల ఎత్తున జరుగుతుంది.

2. జె. సూర్యనారాయణరావు, గద్వాల

షష్ఠిపూర్తి అంటే అర్థమేమిటి?

అరవై పూర్తి కావటమన్న మాట. మనుషులు అరవై విళ్ళ వయసున షష్ఠి పూర్తి చేసుకుంటారు. నిమిషాని కొకసారి సెకండ్లకు షష్ఠి పూర్తి అవుతుంది. అలాగే గంట కొకసారి నిమిషాలకు షష్ఠి పూర్తి అవుతుంది.

3. బి. సాంబశివరావు, విజయనగరము

అన్నయ్యా, ఆగస్టు నెల "చందమామ"లో, "కుమారసంభవము"లో, చివరి బొమ్మలో బ్రహ్మ దగ్గిర అగ్ని హోత్రుడు ఉండవలసినది ఒక స్త్రీ ఉన్నది. ఎవరో తెలుపుతారా?

ఆ బొమ్మలో ఉన్నది బ్రహ్మ కాదు, అగ్నిహోత్రుడే. ఆ స్త్రీ అగ్నిహోత్రుడి భార్య.

4. సర్వోదయ ప్రసాద్, సికందరాబాద్

ఫాటో వ్యాఖ్యల పోటీకి ఉపయోగించు ఫాటోలను ప్రత్యేకంగా నియమించబడిన వారే తీస్తారా, లేక మా పంటి పాతకులు తీసిన ఫాటోలనుకూడ ఉపయోగిస్తారా?

"చందమామ"లో ఫాటో వ్యాఖ్యల పోటీకి ఉపయోగించే ఫాటోలన్నీ సెల్ఫ్ హెడ్స్ తీసినవే. ఫాటోలు బాగున్నట్లయితే ఎవరు పంపినా పంపవచ్చు.

5. వంతుడు నాగయణి, సిలేరు

అన్నయ్యా, ఉత్పల సత్యనారాయణాచార్యగారి "హర్వతి కల్పాణము" లోని హిమవంతుని భార్య మేనకయు, అప్పరసలలోని మేనకయు ఒకరేనా?

కాదు, హిమవంతుని భార్య దక్ష ప్రజాపతి మనమరాలు.

6. ఎ. వై. గిరి, ఖమ్మం

అన్నయ్యా, ప్రపంచములోకెల్ల పెద్ద నది ఏది? అది ఏ దేశములో ఉన్నది? ఎమెజాన్ నది. దీని నిదివి 4000 మైళ్ళు. ఇది దక్షిణ అమెరికాలో ఉన్నది.

7. టి. సీతారాం, చిత్రపూరు

మామా, నేను మాంచి కథను వ్రాసి దానికి తోడు నా ఫోటోను జతపరిచి పంపుతాను. "చందమామ"లో ప్రచురిస్తావా?

నిజంగా "మాంచి" కథ అయితే ప్రచురిస్తాం. ఫోటో మాత్రం ప్రచురించం.

8. బోరిగ దర్మారావు, గుమ్మలమ్మిపురం

బ్రదర్, "చందమామ"లో ఇంతమంది పంపుచున్నారు గాని అన్ని ప్రశ్నలకు జవాబు యివ్వకపోవటం కారణం ఏమిటి?

తొడక వేసే ప్రశ్నలకూ, కేవలం "చందమామ"లో తమ పేరు చూసుకునేటందుకు వేసే ప్రశ్నలకూ, అదివరకు జవాబు లిచ్చిన ప్రశ్నలకూ "చందమామ"లో చోటులేదు.

9. పెండ్లాలు కృష్ణమూర్తి, నాగన్నపల్లి

"చందమామ" చిత్రకారు లంతా ఎక్కడ ఉంటారు? ఏయే ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు?

"చందమామ"లోనే ఉండి అర్చిస్తులుగా ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు.

10. యస్. యం. హసీఫ్, భువనగిరి

అన్నయ్యా, సింధూ నాగరికత, అరబ్బుల నాగరికతలలో ఏది మొదట భారత దేశములో వెలసినది?

సింధు నాగరికత పూర్తిగా మన దేశానికి చెందినది, ఎందుకంటే దాని స్థాపరాలు మన కిండు కనిపిస్తున్నాయి. అరబ్బు నాగరికత పైనుంచి వచ్చింది. ఈ రెండు నాగరికతల సమ్మేళనంలో సింధు నాగరికత క్రిబించి పోయింది. అయినా దాని చాయలు పూర్తిగా నశించలేదు.

బహుమతి
హంసిన చౌదరి

తెల్లారిప బ్రతుకులెక్కె...

హంసిన చౌదరి,
పర, హంసిన చౌదరి, హైదరాబాద్

అమ్మాయి
పోడిన వ్యాఖ్య

తెలిపెతలా మెలుకులుపు!

వంజనవారు,
ఎన్. నంబూరి, పైదరాబాద్

ఒక గ్రామంలో ఒక పండితుడుండే వాడు. అయినకు ఒకనాడు దూర ప్రయాణం చేసి రావటం వల్ల ఒళ్లంతా నొప్పి చేసింది.

అయిన తన శిష్యుణ్ణి పిలిచి, "ఒరే, ఒళ్లంతా నొప్పిలుగా వుంది. ఈ చాప మీద పడుకుంటాను. మీద నిలబడి, నీ కాళ్ళతో శరీరాన్ని కాస్త మిర్దన చెయ్యి." అన్నాడు.

గురువుగారి మాటలు వింటూనే శిష్యుడు నేరూ నెత్తి కొట్టికొంటూ, "గురువుగారూ, ఎంతమాట! మీ పవిత్రమైన శరీరాన్ని నా కాళ్ళతో

తొక్కి పాపం కట్టుకొంటారా? నా ప్రాణమైనా యిస్తాను, అడగండి. అంతేకాని, ఈ పాపకార్యం మాత్రం చెయ్యను," అన్నాడు.

దానికి గురువు చిరుసవ్వు నవ్వి, "ఒరే, నీకు నా మాటల మీద కన్న, నా శరీరం మీద ఎక్కువ భక్తి వున్నట్టుంది. నువ్వు నా శరీరం మీద కంటే, అది పలికే మాటల మీద ఎక్కువ గౌరవం చూపటం నేర్చుకోవాలి," అన్నాడు.

శిష్యుడు తన తప్పు గ్రహించి, గురువుగారు చెప్పినట్టు చేశాడు.

ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

ఈ ఫోటోల వ్యాఖ్యలు 1962 సెంటెంబర్ నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

★ పై ఫోటోలకు సరిబిన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగాని, చిన్న వాక్యంలోగాని కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ సెప్టెంబర్ నెల 20-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరి వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపైనే వ్రాసి, ఈ ఆద్రనుకు పంపాలి:-చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

సెప్టెంబర్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో: తెల్లరిస బ్రతుకులకై...

రెండవ ఫోటో: తెలిపేదెలా మేలుకొలుపు!

పంపినవారు: ఎస్. సింహాశలం,

పంజగుట్ట అపిషియల్ కాలనీ, హైదరాబాద్.

బహుమతి మొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

అట్ట చివరి బొమ్మ

ఎవరెన్ని విధాల చెప్పినా దర్మరాజుకు వైరాగ్యం వదలలేదు: అప్పుడు కృష్ణుడాయనకు పాదశ మహారాజుల కథలు చెప్పి, అనంతరం స్వంజయుడి కథ ఈ విధంగా చెప్పాడు:

ఒకప్పుడు నారదుడూ, అయిన మేనల్లుడైన పర్వతుడూ లోకసంచారం చేస్తూ స్వంజయుడనే రాజు వద్దకు వెళ్ళారు. వారిద్దరి మధ్యా రహస్యాలు లేవు. ఎవరు రెండవారి వద్ద ఏ సంగతి దాచినా శాపవలం పొందేటట్లు వారు ఒప్పందం కూడా చేసుకుని ఉన్నారు.

స్వంజయుడు ఆ మహర్షులకు అతిథ్యం ఇచ్చి, వారికి సవర్ణాలు చెయ్యటానికి సుకుమారి అనే తన కుమార్తెను నియమించాడు. నారదుడికి ఆ పిల్ల మీద ప్రేమ పిర్పడి క్రమంగా వృద్ధి కాసాగింది. అయితే ఈ సంగతి నారదుడు తన మేనల్లుడైన పర్వతుడికి చెప్పక దాదాడు. అయినా పర్వతుడి సంగతి గ్రహించి, "నీ వా పిల్లను పెళ్ళాడిన మరు ౩౫౦ కోటివైశాఖాస్త్ర గాక!" అని తన మామను శపించాడు. "నీకు స్వర్గలోక సంచారం లేకుండా పోవుగాక!" అని నారదుడు ఎదురు శాపం పెట్టాడు. తరవాత మామ అళ్ళుళ్ళు విడిపోయారు.

నారదుడు స్వంజయుడి వద్దకు వెళ్ళి తనకు సుకుమారి నిచ్చి పెళ్ళి చెయ్యమని కోరాడు. రాజు ఒప్పుకుని పెళ్ళి చేశాడు. నారదుడు కోరిగా మారిపోయాడు. కొంత కాల పైనాక పర్వతుడు నారదుడున్న చోటికి వచ్చి తనకు స్వర్గలోక సంచారం అనుగ్రహించ మన్నాడు. అప్పు డిక్టరూ తమ శాపాలను ఉపసంహరించుకున్నాడు.

వారు కొంతకాలం స్వంజయుడి వద్ద ఉన్నమీదట పర్వతుడు స్వంజయుణ్ణి ఒక వరం కోరుకోమన్నాడు. ఇంద్రుడితో సమానుడైన ఒక కొడుకు నిమ్మని స్వంజయు డడిగాడు.

"అలాగే ఇస్తాను కాని నీవు వాణ్ణి ఇంద్రుడి వారి నుంచి కాపాడుకోవాలి సుమా!" అన్నాడు పర్వతుడు.

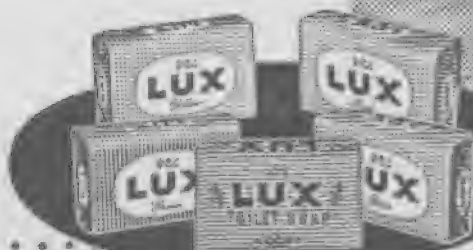
"వాడికి దీక్షాయువు కూడా ఇవ్వండి," అని స్వంజయు డడిగితే పర్వతుడు బదులు చెప్పలేదు. అని చూసి నారదుడు, "నీ కొడుకుకు ప్రాణాపాయం కలిగితే నేను బతికి ప్తాను," అని స్వంజయుడికి మాట ఇచ్చాడు.

నారద పర్వతులు వెళ్ళిపోయాక స్వంజయుడికి సుపష్టమై అనే కొడుకు కలిగాడు. వాడి కీర్తి ప్రపంచమంతటా వ్యాపించటం చూసి, వాణ్ణి చంపి రమ్మని తన వజ్రాయుధాన్ని ఇంద్రుడు వ్యామరూపంలో పంపాడు. ఒకనాడు సువర్ణపిల్లిని వాడి దాడి వనానికి తినుకు రాగా ఆ పులి వాణ్ణి చంపి అంతర్భావమయింది. ఈ సంగతి తెలిసి పుత్రశోకంతో ఏడుస్తున్న స్వంజయుడి వద్దకు నారదుడు వచ్చి తత్వబోధ చేసి, ఇంద్రుడి అనుమతితో ఆ కుర్రవాణ్ణి తిరిగి బతికించాడు.

వసంతి సౌందర్య రహస్యం...

‘నా చర్మ సౌందర్యానికే
లక్స్ అనువైనది!’

ఏదీమా తారలకు
సౌందర్యమువచ్చే
ఉత్తమమైన,
సామ్యమగు వస్తువు.

‘రంగులు సుందరం... నిప్పులు ముద్దేపారం!’ అన్నది రాగధాని పిమ్మలా తార వసంతి
హిందుస్తాన్ రిచర్డ్ ట్యూర్స్

LTX 112-K19 TL

లిటిల్స్

ఓరియంటల్ బామ్

జలుబు, తలనొప్పి మొదలగు
బాధల నివారిణి

జర్మెక్స్

నరుకులకు, గాయములకు, కాల్పులకు
పెట్టింది పేరు

లిటిల్స్ ఓరియంటల్
బామ్ అండ్
ఫార్మ్యూటికల్స్ లి.,
మదరాసు - 2.

★

చందా దారులకు
గమనిక!

★

చందాదారులు కాపీలు పంపుటకు మీ
చిరునామాలో ఏదైనా మార్పు చేయ
వలసివస్తే, 5-వ తేదీకి లోగానే, మీ
చందా సంబంధము కనుపరచుచూ,
మాకు తెలుపాలి. అలస్యమైతే
తర్వాత నెలవరకు మీ కొత్త అద్ర
సును అమలులో పెట్టడానికి
వీలుండదు.

మీ సహకారాన్ని కోరుచున్నాము.

నమ్మకానికి మేనెవరు.

★

బట్టలను
ఎంతో
శుభ్రముగా
ఉతుకుండుటకు

నిరాల

బార్ సబ్బు
వాడండి

అంగిచేవా యాండ్స్ లిమిటెడ్, కర్నూలు.

19/62

తాతదాయకమైన అప్పు పరిశ్రమ ప్రారంభించండి

"అధునాతన శుభిర పరిశ్రమలు" (తెలుగు) పత్రికతో తాతదాయకమైన వివిధ పరిశ్రమలు ఉన్నాయి. ఈ పరిశ్రమలలో ఉన్నవారు చక్కటి అవకాశం అధిస్తున్నారు. ప్రతి పరిశ్రమకుగూర్చి సంక్షిప్తమైన వివరాలు, ముదపదార్థాలు లభించే చోట్లు, మూడి పదార్థాల కొనుగోలుకు, వాయిదాల వ్యతిరేక యంత్రాల కొనుగోలుకు ప్రభుత్వం యాచ్యే సహాయం - యందులో ఉన్నాయి. అమెరికీ పరిశ్రమలు ప్రారంభించి తోచుకున్న వ్యక్తుల సమస్యలకు తగిన పరిష్కార మార్గాలు యందులో ఉన్నాయి.

పుటలు 878, సుమారు 300 బొమ్మలు

ధర రూ. 13

తపాల రుసుము రూ. 1-50

COTTAGE INDUSTRY

Telephone No. 219831

(CN-3) P. B. 1262, JAMUNA ROAD, DELHI-6.

మనోహరమైన
ముఖలావణ్యమునకు

నినిమా తార
అందరకు నచ్చినది

దె నేషనల్ ట్రేడింగ్ కంపెనీ, బాంబాయి-2 * మదరాసు-1

అమృతాంజనం లేదా?

నా తలనొప్పి ఎలా తగ్గుతుంది?"

ఏమో ఎవ్వరూ అవసరమొస్తుంటే ఏ వృథా అమృతాంజనం దగ్గర వుంచుకోవటం ఉత్తమం. అమృతాంజనం యింట్లో వుందంటే మీరు నిశ్చయంగా వుండవచ్చు.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్

14/15 లక్ష్మీ చర్మిరోడ్డు, మద్రాసు-4

కొండాపా-1, కలకత్తా-1, మ్యాడ్రాస్-1.

JWT AM 1881a

హాయి గొలిపే పటిమత్రంగా వుండండి! లైఫ్ బాయ్
స్నానంవల్ల ఉబ్బాహంతో ఉప్పుగా పొండి! క్షుణ్ణ
ముందుకోండి, స్నానం తెయ్యనప్పుడు లైఫ్ బాయ్ మురిలో
గల క్రిమిలను తవ్వావేయడం — ఎంతో ఆరోగ్యవంత
మైన హాయి గొలుపును! టాప్, లైఫ్ బాయ్
బుటుబిందో అందరి జీవితం ఆరోగ్యవంతం.

ఎక్కడ లైఫ్ బాయ్ వున్నాడో అక్కడ ఆరోగ్యము వున్నది!

L-31-XD TL

హిందుస్థాన్ లీవర్ ఉత్పత్తి

పనామా

సౌందర్య సాధనాలు

పనామా సౌందర్య సాధనాలు మీ అందరినీ యును
మరింత చేస్తాయి. పనామా సౌందర్య సాధనాలు —
ఫేస్ పౌడర్, టాల్కుం పౌడర్, ఫ్రేగ్లెన్స్
టాల్కు, షెప్రన్ పౌడర్, పనామా పౌషేడ్
— ఇవన్నీ మీకు సౌందర్య జలధిలో ఒక చూడి
ప్తాయి. పైగా విగవిగలాతే శేకలావణ్యానికి పనామా
"ప్రిలియం పైన్" కంటే మరి సాదనం చేసేలేదు!

ముగ్ధ

మనోహరత్వానికి

The advertisement displays a collection of Panama cosmetic products. At the top left is a tall, cylindrical can of 'PANAMA FRAGRANTALC'. Next to it are two small jars, one labeled 'PANAMA POMADE' and another 'PANAMA LIPSTICK'. Below these is a round tin of 'PANAMA TOILET POWDER'. In the center is a rectangular box of 'SHEPRON DE-LUX SNOW'. To the left of the woman's face is a large, cylindrical can of 'PANAMA TALKING POWDER'. The woman's face is shown in a three-quarter view, smiling, with a bindi on her forehead and large, ornate earrings. The background is dark, making the products and the woman's face stand out.

PO-SUNITE

పైజయంతిహారం
జవానికి పూచా చిత్రంలో

పనామా పైవేట్ రిమిడెర్
సంతాపించాయి మ్యూజిక్

సోల్ విజంట్, లాలా గోవిందరావు గోకుల్ దాస్
114, మింగట్ స్ట్రీట్, మద్రాసు - 1.

నేడే చూడండి!

ప్రసాద్ ఆర్టుపిక్చర్స్ సమర్పించు

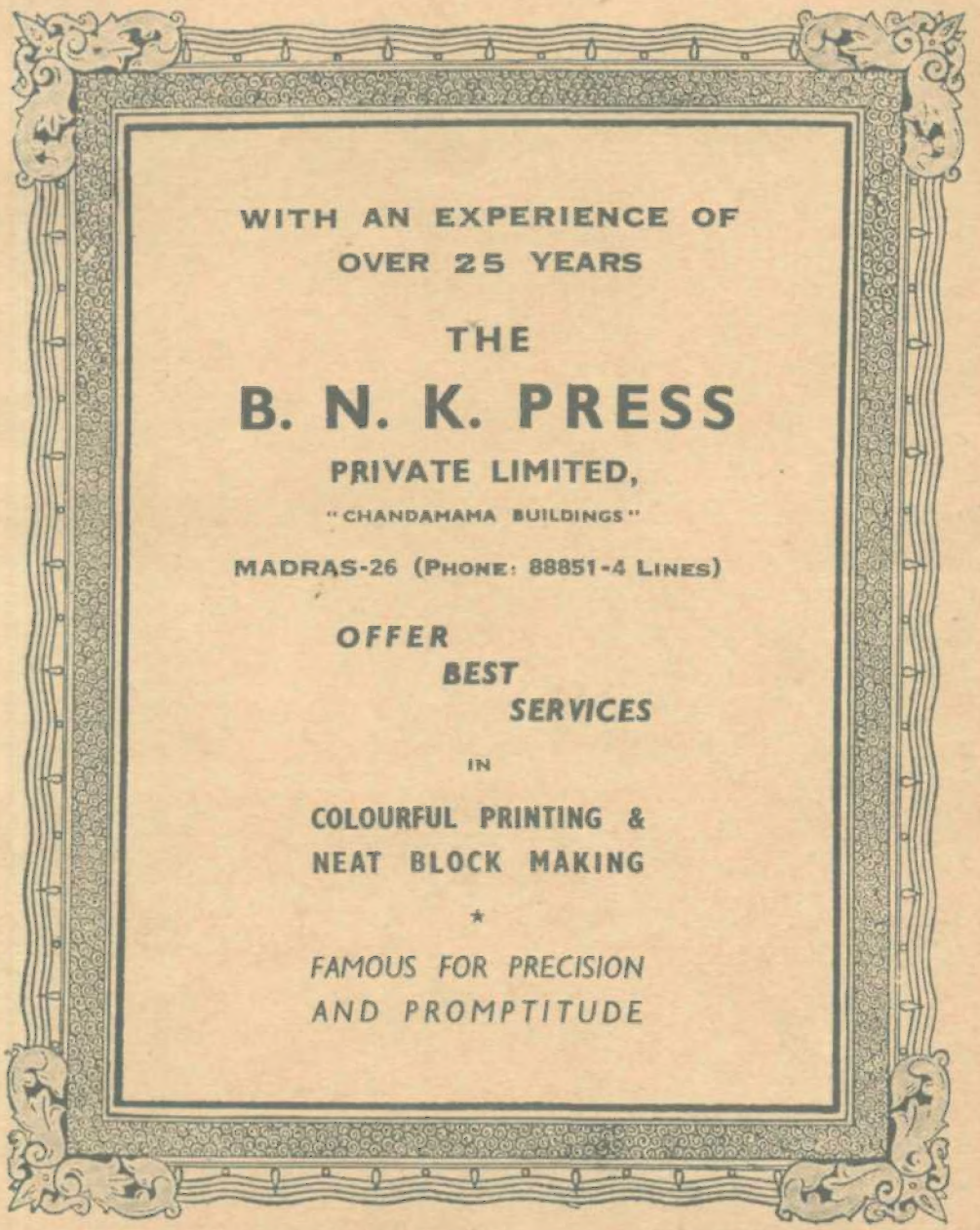
కులగోత్రాలు

నవయుగ

NVKR

నిర్మాత...ఎ.వి.సుబ్బారావు + దర్శకత్వం...కె.ప్రతాపాశాస్త్రి

RAMDHAN

WITH AN EXPERIENCE OF
OVER 25 YEARS

THE
B. N. K. PRESS

PRIVATE LIMITED,

"CHANDAMAMA BUILDINGS"

MADRAS-26 (PHONE: 88851-4 LINES)

OFFER
BEST
SERVICES

IN

COLOURFUL PRINTING &
NEAT BLOCK MAKING

★

FAMOUS FOR PRECISION
AND PROMPTITUDE

